GEWIJDE POËZY.

GODSDIENSTIGE POËZY

VAN

J. J. L. TEN KATE.

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF.
1884.

GODSDIENSTIGE POËZY

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
0355 1797

Z. oct 3960

GEWIJDE POËZY

GODSDIENSTIGE POËZY

VAN

J. J. L. TEN KATE

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF
1884

UNIVERSITEITS BIBLIOTHEEK
UTRECHT

CHRISTELIJKE FEEST- EN GEDENKDAGEN.

NIEUWJAAR.

I.

OP NIEUWJAARS-MORGEN.

'k Heb mijn zangstem opgeheven,
U ter eer',
Mijn Heil en Heer,
Springbron van mijn leven!
Tijden komen, tijden gaan —
Christus, mij ten gids gegeven,
Gij blijft staan!

Zou ik jammren om mijn zorgen?
Zorgen zijn
Maar schemerschijn
Op Uw klaren morgen!
Duizend klachten raden niet
Wat Uw wijsheid houdt verborgen
In 't verschiet.

Dieper dan de diepste stroomen,
Hooger dan
Het wolkgespan,
Voert Uw hand de vromen.
Gij hebt hun een heerlijkheid
Stouter dan de stoutste droomen
Weggeleîd.

Louter liefde zijn Uw werken:
Uw genâ
Slaat alles gâ,
Zij kent paal noch perken!
Voor de wondren, die zij sticht,
Dekken de Englen met de vlerken
't Aangezicht.

'k Zal Uw goedheid eeuwig prijzen!
Hoe gering,
Moet alle ding
Meê mijn heil doen rijzen.
Waar 't Geloof Uw stem maar hoort,
Worden rotsen paradijzen
Op één woord!

Sneller dan de golven stoven,
Drijven wij
Den tijd voorbij,
Van Omlaag naar Boven.
Koning op uws Vaders troon!
Weldra schenkt Gij die gelooven
De eerekroon.

(Naar Von Meyer.)

II.

EEN NIEUWJAARS-HYMNE.

Eer wij hun naadring ontwaren,
Weven de rustlooze jaren
  't Web onzer jonkheid reeds af;
En tusschen tranen en lachjens,
Stormen en zomersche dagjens,
  Wandlen wij voort naar — ons Graf!

Bloemen en doornen verflensen;
Wisslende droomen en wenschen
  Zweven op d' adem van 't lot;
En onder zoetheên en zorgen
Predikt de nacht aan den morgen:
  „Niets is bestendig dan God!"

Boven alle eeuwen verheven,
Stort Hij een vonk van Zijn Leven
  D' eindigen boezem ons in;
En uit Zijn eeuwige gaven,
't Zij ze kastijden of laven,
  Ademt Zijn eeuwige Min!

Onder het dorren der blâren,
Onder het bleeken der hairen,
  Onder het snerpen der smart,
Lacht zij zoo zeker ons tegen,
Als bij gebloesemden zegen
  En bij de lente van 't hart!

Eere zij God in den Hoogen,
Die, van ontferming bewogen,
  Christus, Zijn Eenige, ons schonk,
Die, toen wij redloos vervielen,
't Leven hergaf aan de zielen,
  Dat in de zonde verzonk!

Eere zij God in den Hoogen,
Die, van ontferming bewogen,
Alles ons schenkt met dien Zoon!
Voedsel en zielespijs tevens,
Kracht bij de worstling des levens,
En ná de worstling — een kroon!...

Zalig die Christus vertrouwen!
Looft en aanbidt Hem, gij Vrouwen,
Midden in blijdschap en rouw!
Angstige twijflaars geloofden,
Lasteraars bogen de hoofden
Op het gebed eener Vrouw!

Martha's, vol ijvrende zorgen,
Teedre Maria's, verborgen
Achter de schaûw van Zijn Woord!
Dient Hem! en kiest u dat éene,
Dat, schoon een waereld verdwene,
U onontvreembaar behoort!

Looft en aanbidt Hem, gij Moeders!
't Onderpand uwes Behoeders
Glimlacht u toe van uw borst:
U ook heeft de Engel bejegend,
En ook uw naam is: „Gezegend",
Sints gij een zuigeling torscht!

Voedt gij dien op tot Zijne eere!
Psalmzingt: „Wij dienen den Heere,
„Ik, en mijn Kind, en mijn Huis!"
Dan, als de stormen ontwaken,
Kunnen zij 't wiegjen niet naken:
't Staat aan den voet van het Kruis!

Looft en aanbidt Hem, gij Wichtjens!
Gij, op wier blanke gezichtjens

't Beeld van uw Schepper nog gloort!
Al wat gij biddende stamelt,
Wordt door Zijn Englen verzameld,
Wordt door Zijn liefde verhoord!

Bij het gezicht van uw vrede,
Fluistert ons harte de bede:
„Heer! maak ons hunner gelijk.
„Want wie als kindren gelooven,
„Opent Uw trouwe dáar Boven
„Immers Uw zaligend Rijk?" ...

Ja! wat geen oog ooit bekoorde,
Ja! wat geen oore hier hoorde,
Ja! wat geen hart heeft vermoed,
Dát wordt het erfdeel der Zijnen,
Dáar waar de graven verdwijnen,
En waar geen zonde meer woedt!

Laat dan de scheemrende jaren
Snel als sekonden ontvaren,
Eeuwiglijk vast is Gods Woord!
En ieder tikjen in d' ader
Voert ons den dageraad nader,
Dat ons Zijn Hemel behoort.

III.

NOG EEN NIEUWJAARS-HYMNE.

Komt, laat ons samen nederknielen
Voor Hem die ons geschapen heeft!
Hem zij de aanbidding onzer zielen,
Die 't Leven is en 't Leven geeft!

Hij strooit de jaren voor zich henen,
Gelijk de landman 't koren strooit.
De Tijden kwamen en verdwenen;
Der Tijden God verandert nooit!

O Heer! Gij waart van eeuwigheden,
En zijt tot in alle eeuwigheên!
Wij, die op aarde een span bekleeden,
Vergaan als 't gras voor onze schreên.
Hoe spoedig grijzen onze hairen!
Straks dreunt de laatste klepelslag.
Gij — telt één dag als duizend jaren,
En duizend jaren als één dag!

Schoon wij de starren tellen konden,
Uw gunstbewijzen telt niet één!
Wij — steeds vermeerdren we onze zonden:
En gij — Uw goedertierenheên!
Als we in den geest al 't heil verzaamlen,
Dat Ge in één enkel jaar ons schenkt,
Dan buigen we ons in 't stof en staamlen:
„Wie zijt Gij, Heer! dat Ge ons gedenkt?"

Waar zijn uw achtmaal duizend uren,
O Jaar? — Voorbij! voor goed voorbij!
Maar eeuwig zal de erinring duren
Van Gods ontfermend medelij'
Ik ben geringer, Hemelheere!
Dan al het heil dat mij weêrvaart:
Uw Goedheid, die ik heden eere,
Is wèl een eeuwig danklied waard!

In 's Heilands naam kom ik U smeeken,
Vernieuw me Uw liefde in 't nieuwe jaar!
Laat me Uw vertroosting niet ontbreken!
Omring mij met Uw Englenschaar!

Breng mij terug van elke dwaling!
Maak mij van alle banden vrij!
En geef dat iedere ademhaling
Een lofzang Uwer liefde zij!

Laat me in Uw zegen mij verblijden,
Als mij de blijdschap heilzaam is!
Zoo niet, beschik mij kruis en lijden,
En — heilig mij de droefenis!
Laat mij geen waereldsch goed bejagen,
Dat met de waereld henendrijft,
Maar naar dien waren rijkdom vragen,
Die onverderflijk overblijft!

Versterk ons hart bij alle nooden!
Verkwik de ziel die angstig vreest!
Bescherm Uw Evangeliebodem,
En zalf de Vorsten met Uw geest!
Wees Gij der armen hulp en rader,
Der kranken arts, der zwakken staf,
Der weeûwen man, der weezen vader,
Ons allen — 't Leven uit het Graf!

En — moest dit jaar mijn laatste wezen,
Geef, dat het ook mijn beste zij!
Die àlle wonden kan genezen.
Hij balseme en geneze mij!
Wees, Heiland mij van God gegeven!
Het licht, waar 't brekend oog op staart,
Dan wordt mij 't Sterven een Herleven,
De Dood een blijde Hemelvaart!

(Vergelijk KNAPP Evangelischer Liederschatz,
VI. B., N°. 2489.)

HET KRUIS.

Gezegend zij het kruis!
Het komt van uit eens Vaders hand,
Uit louter liefde en welbehagen:
Hoe dor het schijn', 't zal bloesems dragen;
't Is van Gods trouwe een onderpand.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
Het maakt het harte los van de aard;
Het richt het oog der ziel naar Boven:
Het leert ons hopen en gelooven
Dat Dáar wat beters is bewaard.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
't Gestarnte schijnt des nachts alleen;
Uit zwarte wolken stroomt de zegen;
De winter baant der lent' heur wegen;
Geslepen eerst blinkt de edelsteen.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
De tranenstroom, die 't oog ontvloeit,
Moet d' akker van 't gemoed verweeken;
De spade moet de korst verbreken,
Dán kan het onkruid uitgeroeid.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
Het leert, waar eigen kracht bezwijkt,
Te meerder ons op God vertrouwen,
Aan de Eeuwge Liefde ons vast te hoûen,
Waar de ijdle gunst der menschen wijkt.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
En wordt het tastbre duisternis,
En is de nood op 't hoogst geklommen,
Dan — mogen hymne en harp verstommen —
Dan leert men eerst wat bidden is.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
Het maakt ons klein in eigen oog;
Het vormt ons naar het beeld des Heeren,
Wien nu de hoogste heemlen eeren,
Maar die eens onder 't kruis zich boog.
Gezegend zij het kruis!

Gezegend zij het kruis!
De Vader trekt ons tot den Zoon,
De Zoon wordt ons de weg ten leven:
Des Heeren geest zal ons omzweven,
En boven 't kruis weêrblinkt de kroon.
Gezegend zij het kruis!

(Naar 't Hoogduitsch van een armen schoolmeester.)

GOEDE VRIJDAG.

I.

'T IS VOLBRACHT.

Op den Berg der jammren,
Herder zonder lammren,
Sprakeloos en koud,
Met gebroken oogen,
't Heilig hoofd gebogen,
Hangt de Heer aan 't hout.
Welk een troon
Voor 's Vaders Zoon!
Is dan 't gapend graf een woning
Voor den Hemelkoning?

Ach, wat angsten lijdt Hij!
Ach, wat doodskamp strijdt Hij,
Bloedende overal!
Is van al Zijn vrinden
Dan niet één te vinden
Die Hem redden zal?
Menschen gaan
Voorbij, en staan

't Wee, dat de Englen weg doet schrikken,
Spottend aan te blikken!

Brandend van genade,
Sloegt Ge, o Heer! ons gade,
Voeldet Ge onzen nood:
Goddelijken vrede
Bracht Ge, o Heiland, mede
Uit des hemels schoot.
En, Gods licht
Op 't aangezicht,
Sterft Gij nu als offerande
Op 't altaar der schande!

Gij, de Zoon des Vaders,
Tusschen gruweldaders!
Wat ontzinde waan,
Welk een duivlenwoede,
Eenig Reine en Goede!
Heeft U dàt gedaan?
Ach, een ras
Van stof en asch,
Kaïns zaad, maar tienmaal wreeder,
Sloeg U, Abel! neder.

Ja, ter Hoofdscheêlplaatse
Bracht U dit melaatsche,
Doodsche Zondaarshart.
Ik, in schuld verloorne,
Vlocht de scherpste doorne
Door uw kroon der smart!
Want de schuld
Die mij vervult,
Wilt Gij in de reine plasschen
Van Uw zoenbloed wasschen!

'k Zal het nooit doorgronden,
Hoe Gij, zonder zonden,
„Eli, Eli!" zucht.
'k Zie den hemel tanen
In een floers van tranen,
En de zonne vlucht!
'k Zie de doôn
Hun graf ontvloôn —
Van de ellend, die U weêrvaarde,
Brak het hart der aarde!

Sterke Boeienslaker!
Trouwe Zaligmaker!
Groote Immanuël!
Gij hebt al mijn plagen
Op het hout gedragen,
En versloegt de Hel.
Sta mij bij,
En heilig mij,
Dat ik nimmer iets begeere
Dan Uw liefde, o Heere!

Met Uw bloed besproeide!
Doodelijk vermoeide!
Rust hier in de rots!
Uw vervolgers weken,
Half van schrik bezweken
Bij de teeknen Gods!
Nader spoedt
Uw Jongrenstoet,
En zij zweeren, vol van rouwe,
U den eed der trouwe.

Gij hebt overwonnen!
Woedend aangeschonnen,
Stondt Ge onwrikbaar pal!

Door het Helsche duister,
Door der Heemlen luister,
Door het wijd Heelal,
Klinkt met kracht
Uw: „'t Is volbracht!"
En de palmen der viktorie
Groenen door Uw glorie!

Als een heldre sterre
Straalt uw kruis van verre
Allen volken aan.
't Is de Boom des Levens:
Vrucht en bloesems tevens
Menglende in zijn blaân!
Wie verrukt
Die vruchten plukt,
Die wordt, rijk en begenadigd,
Eeuwelijk verzadigd.

Op den Berg der Vreugde,
Rijker dan U heugde,
Vol der heerschappij,
Vol der zaligheden,
Zit Ge, in 't Eeuwig Eden,
Aan des Vaders zij'!
's Vaders Zoon!
Dàt is Uw Troon:
Gods paleizen zijn Uw woning,
Groote Hemelkoning!

(Van verre naar J. P. LANGE gevolgd.)

II.

HET STABAT MATER.

Met de tranen in hare oogen,
Stond de Moeder neêrgebogen,
Bij het kruis daar Jezus hing,
Waar de schrik haar voer door 't harte,
Waar het felle zwaard der smarte
Midden door haar ziele ging.

Wat al droefheid, wat al rouwe,
Prangde die verkoren vrouwe,
Wie Gods Eenge moeder heet!
Ach, hoe kreet zij! Ach, hoe leed zij!
Met wat naamloze angsten streed zij,
Ziende wat die Reine leed!

O, wien zou geen traan ontvloeien,
Waar de moedertranen gloeien
Op die uitgebleekte koon?
Wie voelt niet zijn hart verscheuren,
Die dat moederhart ziet treuren,
Lijdende in haar lieven Zoon?

Voor de zonden van de Zijnen
Ziet zij daar heur kind verkwijnen,
Wreed gegeeseld en bespot!
Ziet zij Hem die doornen dragen,
Stervende aan het hout geslagen,
En verlaten van Zijn God!

Moeder! mocht me uw liefde treffen!
Mocht ik al uw pijn beseffen,
Mocht ik treuren aan uw zij'!
Mocht mijn hart voor Jezus blaken,

Al des waereld goed verzaken
Voor een Heiland zooals Hij!

Gij, mijn Jezus! hoor mij klagen!
Laat mij meê uw striemen dragen,
Laat mij deelen in Uw pijn!
Laat mij bloeden aan Uw wonden!
Laat mijn zorgen en mijn zonden
Aan Uw kruis gekruisigd zijn!

Wil mij bij die smart bewaren!
Laat mij in Uw oogen staren
Met onafgewenden blik!
Laat mij, van Uw liefde dronken,
Aan Uw voeten neêrgezonken
Tot mijn allerjongsten snik!

Zij me Uw kruis ten staf gegeven!
Zij Uw dood mijn eeuwig leven,
Uw genâ mijn hoogste prijs!
En moet eens mijn lichaam sterven,
Doe mij dan de glorie erven
Van uw Hemelsch Paradijs!

Latijnsch Kerklied uit de XIVe eeuw, van JACOBUS V. TODI.

III.

DE MAGDALEENSCHE BIJ HET KRUIS.

Mijn Jezus, Heer en Koning!
Zijt Gij dan niet des Vaders Zoon?
Wordt deze berg Uw woning?
En is dit kruis Uw troon?

Hebt Gij geen laafnis dan de gal
Van dezen hyzopstengel?
En is daar mensch noch engel,
Die U verlossen zal?

Gij daaldet vol erbarmen
Van uit Uw heerlijkheid ter neêr,
En droegt in herdersarmen
Het lam ter schaapskooi weêr:
En — bitter loon dier liefdevlam,
Zoo vriendelijk en louter! —
Nu zwoegt Gij-zelf op 't outer,
Een stervend offerlam!

Helaas! zijn dát die voeten,
Waaraan ik eenmaal nederviel
Om al de schuld te boeten
Van mijn bedroefde ziel?...
Kon ik ze zalven met den vloed,
Die voortstroomt uit mijn oogen,
En met mijn lokken droogen
Van dit onschuldig bloed

Helaas! zijn dát die lippen,
Zoo zeegnende eens, zoo zacht altijd!
Zij doen een angstkreet glippen,
Die door mijn boezem snijdt:
Dat: „Eli!" dat ten hemel vaart,
Onmenschelijke Joden!
Ontroert uw bleeke dooden,
En schudt het hart der aard!

De sterke rotsen breken,
De zon verbergt haar schemerschijn:
Zou dan Zijn kracht bezweken,
Zijn wensch verworpen zijn?

Neen! neen! een heilgeheimenis
Gaat troostend voor mij open,
En biddend wil ik hopen,
Dat hier G o d s vinger is!

Ja, Heer! nu weet ik zeker,
Eén machtwoord... maar Gij wilt het niet!
Gij-zelf aanvaardt den beker,
Dien U de waereld biedt.
Verzoenend hangt ge U-zelv' ten toon...
O hoofd vol bloed en wonden!
De doornen m i j n e r zonden
Zijn ook in déze kroon!

En kost m i j n overtreden,
O mijn Rabbouni, U zóoveel?
Dan kiest mijn ziel U heden
Tot haar genoegzaam deel.
Gij, Levensvorst! Gij stierft voor mij?
'k Wensch dan voor U te sterven,
Al ware 't duizendwerven,
En — nimmer scheiden wij!

Mij nemen wolf noch raven
Uw afgemarteld lichaam af:
Ik zal het meê begraven,
En waken bij Uw graf.
'k Zal dáar zoo lange weenen, Heer!
Tot Ge opstaat als te voren,
En mij Uw stem doet hooren:
„Maria, ween niet meer!"

PASCHEN.

I.

PAASCHMORGEN.

De doodsklok weêrgalmt van den statigen Dom:
In 't bloeiende dal kaatst een juichtoon weêrom.
Het uitvaartslied zucht waar de doodsgroeve gaapt:
De leuwerik jubelt: „Ontwaakt, gij die slaapt!"
Het lijk zinkt in de aard, die het dekt en zich sluit:
Het jeugdige groen breekt de grafzerken uit.
De sneeuwvlok versmelt, en de stroom heft zich op;
't Herlevende woud schudt den dauw uit zijn top.
En tusschen 't gemengeld gejuich en geklag
Geeft de Lente 't gevoel van een Opstandingsdag.

(Uit RIEHMS Frülingsrosen, 8, 62.)

II.

VERRIJZEN.

Verrijzen! Heerlijke gedachte,
  Welzalig die u mag verstaan!
Gij waait den kranke die versmachtte,
  Als de adem van den Levende aan.
Een voorglans van des hemels weelden
  Doet ge opgaan in dit heilig uur,
En juichend kleedt ge uw zinnebeelden
  In alle vormen der natuur.
Het beekjen smelt zijn wintervleugels,
  De bloemen klimmen uit heur graf,
De vooglen schudden van hun vleugels
  Een dauw van melodiën af.
't Geboomte heft, als palmenmeien,
  De nieuw geboren takken op.
„Hozanna!" fluistren de valleien,
  En „Amen!" ruischt de heuveltop.
„Hernieuwing!" preêkt de jonge lelie;
  Een Godsbelofte is 't kleinste blad,
De gantsche hof een Evangelie,
  Een weg ten Nebo ieder pad.
Ja, zelfs de vlinder schijnt te roemen:
  „Ik spon mij stervende in mijn web,
„Daar wekt me een hemel vol van bloemen,
  „En 'k zweef waar ik gekropen heb!"
De hoop der lente kleurt elk leven,
  En groent zelfs over 't lijkgebeent'.
Wat droomgestalten zien we zweven,
  Sints lang begraven en beweend!
Wat lofgebeden, frisch en teeder,
  Gaan op in 's harten heiligdom!
De Jeugd der Ziele bloesemt weder,
  En de Eerste Liefde keert weêrom!

PASCHEN.

I.

PAASCHMORGEN.

De doodsklok weêrgalmt van den statigen Dom:
In 't bloeiende dal kaatst een juichtoon weêrom.
Het uitvaartslied zucht waar de doodsgroeve gaapt:
De leuwerik jubelt: „Ontwaakt, gij die slaapt!"
Het lijk zinkt in de aard, die het dekt en zich sluit:
Het jeugdige groen breekt de grafzerken uit.
De sneeuwvlok versmelt, en de stroom heft zich op;
't Herlevende woud schudt den dauw uit zijn top.
En tusschen 't gemengeld gejuich en geklag
Geeft de Lente 't gevoel van een Opstandingsdag.

(Uit RIEHMS Frülingsrosen, 8, 62.)

II.

VERRIJZEN.

Verrijzen! Heerlijke gedachte,
Welzalig die u mag verstaan!
Gij waait den kranke die versmachtte,
Als de adem van den Levende aan.
Een voorglans van des hemels weelden
Doet ge opgaan in dit heilig uur,
En juichend kleedt ge uw zinnebeelden
In alle vormen der natuur.
Het beekjen smelt zijn wintervleugels,
De bloemen klimmen uit heur graf,
De vooglen schudden van hun vleugels
Een dauw van melodiën af.
't Geboomte heft, als palmenmeien,
De nieuw geboren takken op.
„Hozanna!" fluistren de valleien,
En „Amen!" ruischt de heuveltop.
„Hernieuwing!" preêkt de jonge lelie;
Een Godsbelofte is 't kleinste blad,
De gantsche hof een Evangelie,
Een weg ten Nebo ieder pad.
Ja, zelfs de vlinder schijnt te roemen:
„Ik spon mij stervende in mijn web,
„Daar wekt me een hemel vol van bloemen,
„En 'k zweef waar ik gekropen heb!"
De hoop der lente kleurt elk leven,
En groent zelfs over 't lijkgebeent'.
Wat droomgestaltèn zien we zweven,
Sints lang begraven en beweend!
Wat lofgebeden, frisch en teeder,
Gaan op in 's harten heiligdom!
De Jeugd der Ziele bloesemt weder,
En de Eerste Liefde keert weêrom!

In klank en kleur, beneên en bóven,
Tot waar de blauwe kimmen vliên,
Roept Aarde en Hemel tot gelooven:
„Onsterflijkheid en Wederzien!"

Hoe zalig zal dat Opstaan wezen,
Als uit den schoot der eeuwigheid
Een Paradijshof is verrezen,
Die onvergankbre lommer spreidt;
Waar de eens gescheiden paren knielen,
Waar Jakob bij zijn Jozef rust,
Waar de aangebroken Lent' der Zielen
Den Boom der Menschheid wakker kust;
Waar alles heerlijk zal ontknoppen
Wat hier in stof niet bloeien kon,
Waar elk gebroken hart zal kloppen
In koestring van Gods Liefdezon!
Waar ik U juichend weêr zal vinden,
Goede Englen op mijn pelgrimsbaan!
Gij, kort bezeetnen, lang beminden,
Die mij zoo vroeg zijt voorgegaan!
Waar 'k eindlijk, eindlijk U zal groeten,
Mijn Heer, mijn Heil, mijn Levensvorst,
En grijpen Uw doorboorde voeten,
En zinken aan Uw broederborst!...

O Christen Paaschfeest! Dag der dagen!
Uw licht vertroost en heiligt mij:
Een andwoord Gods op al mijn vragen,
De rots van mijn geloof, zijt Gij!
Gij maakt het graf een Hemelpoorte
Aan d' uitgang van dit Schaduwdal,
Den strijd des Doods de weêrgeboorte
Voor 't Leven dat niet sterven zal!
Het schijnbaar slapen is — ontwaken:
En als de zweetdoek 't overspreidt,

Voelt juist het oog zijn windsels slaken,
En — ziet des Hemels heerlijkheid!

Gij menschengeest, zijt onverganklijk:
't Is groot — en groot is 't, dat gij 't wéet!...
Maar wie zijt Gij, die, onafhanklijk,
De Vader aller Geesten heet?
Wie kent den polsslag van Uw leven,
O Gij, die eind hebt noch begin?
Wat schepsel kan den maatstaf geven
Voor zooveel Wijsheid, Macht en Min?
Gij buigt U zeegnend naar beneden,
Gij beurt het stof tot U omhoog:
O diepte van verborgenheden!
O afgrond, deinzende uit ons oog!
Wij wagen 't staamlend U te prijzen,
Wij slaan Uw grootheid duizlend gâ:
Ver boven Sterven en Verrijzen,
Staat Gij, o God!... Hallelujah!

III.

EEN PAASCH-CANTATE.

CHOOR.

WIJZE: Psalm 65.

Wij naadren met onze offergaven
De kille doodspelonk,
Waarin de Lijder is begraven,
Die ons den vrede schonk.
Wij leggen daar, met zalig beven,

Geen mirre of balsems neêr,
Maar heel ons hart en heel ons leven,
Uw eigendom, o Heer!

RECITATIEF.

De dag werd nacht; de tempelzuilen kraakten,
De voorhang golfde, en scheurde van elkaâr;
De dooden in hun schimmenrijk ontwaakten;
En Sion's dochtrenschaar
Sloeg kloppende op heur borst, in nokkend rouwmisbaar.

En als de Heer Zijn ziel had uitgegoten
Op de ijzren lans die door zijn zijde ging,
En, of Hem aarde en hemel had verstoten,
Vermoord aan 't vloekhout hing,
Daar naakte 't vriendenpaar den bleeken Kruiseling!

Zij beurden Hem al zachtkens naar beneden,
En balsemden de wonden van het kruis;
De blanke wade omwindelde Zijn leden,
De rotsgrot werd Zijn huis,
Waarop de nachtdauw weende, in 't avondwindgezuis.

ARIA.

Wijze: Gezang 29.

Vloei nu, laat u niet bedwingen,
Stille traan, voor God geschreid!
Onder 't schreien wil ik zingen,
Heer! van Uw barmhartigheid.
Onder 't lijden, onder 't strijden,
Wil ik U mijn ziele wijden,
Tot door U de dag ontwaakt,
Die haar laatste banden slaakt.

FUGE.

Des Hoogsten raad is wonderbaar:
Maar de uitkomst heerlijk, hemelklaar!

RECITATIEF.

De Heiland was in 't graf in zachten slaap gegleden;
Hoe stoorloos rustten daar Zijn uitgestrekte leden,
Na zooveel gruwzaamheên!...
Hij, op Wiens wenk zich eens de Apostelen verdrongen,
De kreuplen huppelden, de stommen 't hallel zongen,
Hij lag nu gants alleen!

Een zevenvoudig zwaard doorboorde 't hart der Moeder;
Zijn Jongren vloden heen als lammren zonder hoeder,
Als duiven zonder wijk:
De rotsman was verplet, de zielsvriend was verdwenen:
De luistrende Engel slechts ging door de grafdeur henen,
En hield de wacht bij 't Lijk.

ARIA (OF DUET).

Vredig moogt ge slapen,
Lijder, voor een korten tijd!
Al Uw arme schapen
Dwalen wij en zijd.
Maar Gij zult ze leiden
Naar de frissche weiden,
Naar het kristallijn
Van de Levenswaatren,
Waar het hallelschaatren
Zonder eind zal zijn!

FUGE.

Zijn sluimring was Hem zoet, en balsem na de pijn!

RECITATIEF.

Zijn moorders, die hun prooi tot in den dood nog haatten,
Zij repten, kruipend laf, zich naar Pilatus heen,
Omcingelden het graf met heidensche soldaten,
Verzegelden den steen.

ARIA.

Zóo wilde de Onmacht de Almacht weeren,
Zoo sloot de Dood het Leven in!
Maar eeuwig blijft de raad des Heeren,
Wat vonden ook de haat verzinn':
Hij weet de arglistigheid te buigen,
Zóo dat zij-zelf der waarheid moet getuigen!

CHOOR.

Vreest d'Allerhoogste, den Vader der dingen!
Licht is Zijn kleed, en 't heelal Zijn gebied.
Wee, die d'Almachte Zijn staf wil ontwringen,
Alles regeert Hij, die alles voorziet!
De Engel aanbidd' Hem, de dwaze bespott' Hem:
Alles is uit Hem en door Hem en tot Hem,
En op Zijn wenk stort de Boosheid in 't Niet!

RECITATIEF.

Maar ziet, reeds daags het morgengrauwen;
De nacht neemt afscheid van den hof,
Waar Gods Gezalfde slaapt in 't stof.
Daar naderen de droeve vrouwen,
Om — zoete smart! — de plaats te aanschouwen,
Waar heur gestorven Heiland ligt,
Om — zoeter nog! — Zijn vriendlijk aangezicht
Met liefde-zalve en tranen te overdauwen.
Maar hoor! daar knalt
Een plotselinge donder...

De bodem golft, en — zielontzettend wonder! —
Een Engel daalt, de grafsteen valt.
Sneeuwwit zijn zijn kleedren,
Van zijn duivenveedren
Straalt een bliksemgloed.
Ziet, de wachters wijken,
Struiklen voet voor voet!
Gij Heldenschaar, is dàt uw moed?
De Helden zijn als lijken!...
Maar tot de vrouwen klinkt een toon,
Zoo hemelsch-schoon,
Of David's harpsnaar ruischte:
„Ai, vreest niet meer!
„Gij zoekt den Heer,
„Uw Jezus, den Gekruiste,
„Zijn raad geschiedt:
„Hij is hier niet,
„Hij is het graf ontstegen.
„Komt hier, en ziet
„De plaats waar de Heer heeft gelegen!"

CHOOR.

Hij is hergeven!
Hij is verrezen
Uit angst en vreezen,
Uit 's aardrijks schoot!

Het Nieuwe Leven
Is nu begonnen,
De Hel verwonnen,
De dood gedood;

En Englen zweven
Met vredepalmen,
Met jubelgalmen,
In 't morgenrood!

RECITATIEF.

Nog zochten ze heur rustenden Messia:
O zoete schrik! Hij was reeds opgestaan.
Hartroerend zacht sprak Hij de weenende aan:
„Maria!"
Toen viel op eens de blinddoek van haar oog,
En 't schokte haar door hart en ader:
„Nu vaar ik tot mijn God omhoog
„En uwen God, tot mijn en uwen Vader!"
Den Jongeren, nog treurende om Zijn lot,
Verscheen Hij om hun vrede te verkonden;
Hij toonde hun de teeknen Zijner wonden,
En Thomas riep: „Gij zijt mijn Heer en God!"

VERSCHEIDEN ZANGSTEMMEN.

De Heer verdreef den zielennacht,
Die onze groeve omwaarde!

CHOOR.

Verlosten, juicht! De Heer omzweeft U.
Verheft Zijn hemelmajesteit!
Want Hij was dood, en ziet, Hij leeft nu
Van eeuwigheid tot eeuwigheid!

FUGE.

Hem is gegeven alle macht
In hemel en op aarde.

CHOOR.

WIJZE: Gezang 96.

Hallelujah, Jezus is verrezen!
Jezus leeft en bidt voor mij.

'k Heb voor dood noch helle meer te vreezen:
Mijn Verlosser streed mij vrij.
Smachtend zucht mijn brandend zielsverlangen
Om de kroon der heerlijkheid te ontfangen.
Heer! ontsluit mij, naar Uw woord,
't Eeuwig-bloeiend Palmenoord!

(Van verre naar JOH. FRIEDR. VON MEYER.)

IV.

PAASCH-HYMNE.

Jezus is verrezen!
Aarde en heemlen, hoort het aan!
't Moet uw wachtwoord wezen:
„Hij is opgestaan!"
Al de zerken, al de zooden,
Schudden op 't geluid —
't Is een stem tot alle dooden:
„Lazarus, kom uit!"

Bij het morgengrauwen,
Tusschen 't groen olijvenlof,
Naderen de vrouwen
Jozef's stillen hof.
Ach, zij zien het licht ten halven:
't Breekt in traan bij traan —
Om het dierbaar lijk te zalven
Zijn zij opgegaan.

't Lied der nachtegalen
Klinkt haar als een uitvaartlied,
En de lentestralen
Koesteren haar niet.

Wie heeft mirre voor haar smarten?
  En wie stoot van 't graf,
En wie wentelt van haar harten
    Dezen lijksteen af?

  Hij is neêrgezegen!
Roerloos staan zij waar hij zonk.
  't Leven straalt haar tegen
    Uit de doodspelonk.
't Angstig oog blijft vruchtloos zoeken:
    Wat het liggen ziet,
't Zijn de windsels en de doeken —
    't Is de Heiland niet!

  Nieuwe tranen stroomen;
En zij snikken, zielsbedroefd:
  „Hij is weggenomen!
    „Zeg ons waar Hij toeft!
„Slaapgroeve, in de rots gehouwen!
    „Kalme olijvendreef!
„Zegt, o zegt het Zijn getrouwen,
    „Waar heur Heiland bleef!"

  Maar een glans der heemlen
Schrikt de vrouwen uit elkaâr:
  Serafswieken weemlen —
    't Is een Englenpaar!
En hun zilvren stemmen zweven,
    Aan muziek gelijk:
„Zoekt den Vorst van 't Eeuwig Leven
    „In geen Doodenrijk!

  „Dacht ge een lijk te vinden?
„God, Wiens Koningskind ik dien,
  „Heeft Zijn welbeminden
    „Geen verderf doen zien.
„Jezus rees — Zijn windslen vielen;

„En Zijn sterke hand
„Sloeg den Vijand uwer zielen
In dien zelfden band!

„Jammerende schapen!
„Toen gij Hem verloren dacht,
„Lag Hij hier te slapen
„Tusschen de Englenwacht.
„'s Vaders wekstem trof Zijn ooren....
„Schiet nu vleuglen aan,
„Doet het al zijn Jongren hooren:
„Hij is opgestaan!

„Hij heeft al den Zijnen
„'t Zaligst Wederzien bereid,
„Hij zal straks verschijnen
„In Zijn heerlijkheid!
„Trekt Hem langs de groene wegen,
„Hupplend waar gij gaat,
„Met uw hallelujahs tegen,
„Tot Hij voor u staat!"

Vrees en vreugd des Heeren
Brengt den droeven 't Englenwoord:
Als op duivenveêren
Haasten zij zich voort,
Om de trouwe Apostelschare,
Die nog angstig treurt,
't Hart te zalven met de mare, —
Englen op háar beurt!

En daar staat, daar blinkt Hij,
Jezus-zelf, in zonnegloed!
Toevende, wat zinkt gij
Twijflend aan Zijn voet?
't Is uw Meester, uw Messia,
Waar uw hart aan kleeft;

Hoor, Hij noemt uw naam: „Maria!"
Amen, ja, Hij leeft!

Ja, dat zijn die wonden!
't Is Zijn koningsblik, Zijn stem!
Hij is weêrgevonden,
En -- de vreê met Hem!
Palmen van 't herwonnen Eden
Ruischen in den wind;
De oude slang is platgetreden,
't Hemelrijk begint!

Kust zijn kleed, gij Elven,
In aanbiddend zielsgenot!
't Beeld des Vaders-zelven
Is uw Heer en God!
Volgt Hem, tot Hij, henenvarend
Met zijn zegekroon,
Als een breedgevleugelde arend
Opstijgt naar Gods Troon!

Gaat nu, Vreugdeboden!
Met de last die Hij u geeft:
Roept tot alle dooden,
Want de Redder leeft!
Duizenden, reeds half versteven
In den nacht des doods,
Zullen door en voor Hem leven,
Eeuwig en altoos!

Wij ook, Man van Smarten,
Die ons vrijkocht met Uw bloed!
Leggen onze harten
Neder aan Uw voet.
Wij ook, Koning onzer Vrede!
Bidden om Uw geest:

Deel ons al Uw schatten mede,
En — Uw liefde 't meest!

't Doet ons hart geen schade,
Schoon ook de aarde aan gruizlen sloeg:
Aan Uw heilgenade
Hebben wij genoeg.
En, of 't lijkkleed ons omwikkel',
Straks verbreekt de cel,
Bij ons: „Dood! waar bleef uw prikkel?
„Waar uw zege, o Hel?..."

Komt dan, Broederscharen!
Ook ons Pascha is geslacht:
Looft Hem met uw snaren!
Psalmt Hem dag en nacht!
De oude windslen die u bonden,
Zijn voor Hem gezwicht:
Stapt dan uit het graf der zonden
In den schoot van 't Licht!

(Gevolgd naar J. P. LANGE.)

V.

EEN PAASCH-KORAAL.

„Zie een groote schare, die niemand tellen kan, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den Troon en voor het Lam."

OPENB. VII.

I.

ENGELSCHE KERK.

(SELECTION OF HYMNS FOR THE USE OF THE ENGLISH CHURCH: HYMN. 53.)

's Levens Vorst is opgestaan:
Heerlijk licht de Paaschdag aan.
Dank- en Juichtoon moogt ge menglen,
Nieuw verbroederd, Menschen! Englen!

't Is volbracht, de strijd volstreên!
Weêr zijn Aarde en Hemel één!
Dook de middagzon in duister,
Eeuwig, voortaan, blinkt haar luister.

Steen, noch wacht, noch zegel baat:
De ure der Verrijzing slaat!
Over 't Kerkhof stroomen geuren
Uit de ontsloten Hemeldeuren.

JEZUS won de zegekrans:
Dood! waar is uw prikkel thans?
JEZUS gaf ons 't eeuwig leven:
Graf! waar is uw schrik gebleven?

Volgen we ons Verheerlijkt Hoofd,
In Wien onze ziel gelooft!
Voorwaarts door dit Aardsch gewemel!
Ons zijn Kruis, zijn Graf, zijn Hemel!

Juichen onze Zaalgen nu,
Vredevorst! zij danken 't U!
Hopen we eens als zij te wezen,
't Zal Uw werk zijn, Onvolprezen'!

Koning vol van majesteit!
Dit, reeds nù, is zaligheid:
Lijdend, strijdend te overwinnen,
U te zingen, U te minnen!

II.

HOOGDUITSCHE KERK.

(CHRIST. GESANGBUCH FÜR DIE EVANG. PROTEST. KIRCHE IM GROSSHERZOGTHUM BADEN, No. 135.)

Ik roep het juichend uit: Hij leeft!
De Heiland is verrezen!
Zijn goede Geest, die ons omzweeft,
Zal eeuwig met ons wezen!

Nu zien we aan 't eind der Pelgrimsbaan
Het heerlijk Huis eens Vaders:
Nu vangt een Beter Leven aan,
Dat Hij ons stort in de aders.

Nu is als in de diepe zee
De schrik des doods verdwenen:
Nu wordt de jongste legersteê
Van Hemelsch Licht omschenen.

De donkre weg, dien Hij betrad,
Leidt tot de Hemelwoning;

En wie de hand des Heilands vat,
Deelt met Zijn kruis Zijn kroning!

Als hier geliefden ons ontvliên,
Hoe troostend dat wij 't weten:
Eens doet een zalig Wederzien
De Scheidens-smart vergeten.

Nù kan bij elke goede daad
Ons hart van vreugde gloeien,
Nu de oogst uit dit ons tranenzaad
Eens heerlijk op zal bloeien!

Hij leeft, en zal steeds met ons zijn,
Schoon allen ons begaven.
O Paaschfeest! in ùw zonneschijn
Ontluiken alle graven.

III.

ZWITSERSCHE KERK.

(BERNER GESANGBURH, No. 217.)

Gij zijt verschenen, Vredevorst!
Gij, leven van ons leven!
Nu is van onze bange borst
De zware steen geheven.
Om onzen nood
Gingt Gij ter dood:
Nu zijt Gij 't graf ontstegen —
Gij hebt de kroon verkregen!

Het heillicht der Genadezon
Scheen overfloerst met wolken;
Nù rijst ze, en, Licht- en Levensbron,
Beschijnt zij alle volken!
De Schepping blinkt,
En jubelzingt
Een Lied als niemand heugde,
Een Psalm der Weêrziens-vreugde!

O Heer! de luister Uwer eer
Doorstraalt de donkre groeven;
Geen Koning der Verschrikking meer
Zal troostloos ons bedroeven:
De Doodenwijk,
Het Schimmenrijk
Heeft schrik en macht verloren:
De Menschheid is herboren!

Geef, Heer! dat wij Uw zegepraal
Erkennen, deelen mogen!
Leer Gij ons strijden, tot Ge eenmaal
Ons naast U zult verhoogen!
Slechts hèm verbeidt
Uw heerlijkheid,
Die eerst met welbehagen
U 't kruis heeft nagedragen.

Verbreek daartoe den bozen trots,
En leer ons met U sterven!
Doe ons gevoelen, Zone Gods,
Dat we U niet kùnnen derven!
Dat Gij-alleen
Voor de eeuwigheên
Ons kunt gelukkig maken,
Ons 't Kindschap Gods doet smaken!

O, laat ons uw Verrijzenis
Reeds hier op Aard ervaren!
Wil voor de Hemelsche Erfenis
O Heer, ons hart bewaren!
En moge Uw hand
Ten onderpand
Uw eigen Geest ons geven,
Den Geest van 't Eeuwig leven!

IV.

FRANSCHE KERK.

(RECUEIL SUPPLÉMENTAIRE DE CANTIQUES POUR LE CULTE DES ÉGLISES WALLONNES: CANTIQUE 74.)

De Heer is uit de dooden
Verwinnend opgestaan!
De wachters zijn gevloden,
En de Englen snelden aan!
't Hosanna aangeheven,
Hem die ons 't leven gaf!
Waar is uw schrik gebleven,
O alverslindend Graf?

Geen angst zal mij genaken,
Al dreigt de jongste slag:
't Ontslapen is Ontwaken,
De Nacht, een Nieuwe Dag!
Al wat de dood kan sloopen,
Is slechts een handvol aard:
Wij zien de kevie open,
En — stijgen hemelvaart!

Dat zalig uitzicht, Heere!
Dat ons bezielen moet,
Te wandlen tot Uw eere,
Geeft kracht tot alle goed!
Laat ons Uw troost niet derven,
Als eens dit hulsel zwicht!
Die in Uw liefde sterven,
Herleven in uw licht.

V.

DEENSCHE KERK.

(KERKLIED VAN DEN DEENSCHEN BISSCHOP EN CHRISTEN DICHTER THOMAS KINGO.)

Droefheid en Vreugd gaan op aarde te samen,
't Lachje' en de Traan zijn beneden een paar,
Heden verdwijnen die gisteren kwamen:
Zonlicht en wolken vervangen elkaâr.
Waereldsche pracht
Zinkt in den nacht:
Duurzaam geluk wordt eerst Boven verwacht!

Alles is hier onstandvastig, onzeker.
Klopt niet de rouw beurt om beurt aan elks hart?
Alsem verbittert den vroolijksten beker,
Diep in 't verborgen', dáar nestelt de smart!
Prachtslot en kluis,
't Al heeft zijn kruis!
Stoorlooze vreugd woont alleen in Gods Huis.

Vrijheid en Glorie van 's waerelds verkoornen,
Macht, Geest en Geld! ras verduistert uw zon.
't Liefelijkst roosjen heeft puntige doornen,
Eindlijk verdampt ook de weligste bron.

Blozende wang!
Bloeit gij wel lang?
Eeuwig alleen duurt der Zaligen zang!

Wel dan, het oog blijd naar Boven geslagen!
't Kruis fier getorscht! éens neemt JEZUS het af.
'k Wil van de wisselende waereld niet klagen:
Zonden en zorgen! 'k ontworstel uw graf!
JEZUS verrees!
Weg is de vrees,
Nu Hij het pad naar den Hemel ons wees!

Dáar wacht een Heil, dat wij hier niet bevatten:
Dáar, waar de Heer bij zijn Zaligen woont!
Dáar, wordt onze armoê verrijkt met Gods schatten,
Dáar, onze smaadheid met eere gekroond!
Dáar dreigt geen nood,
Dáar is geen dood!
Paasch-Engel! draag ons naar Abrahams schoot!

VI.

ITALIAANSCHE KERK.

(UIT EEN LOFZANG VAN GIOVANNI BERNARDONE.)

U, Beste en Sterkste! loven wij,
U, uit het graf herrezen!
Oneindig is Uw heerschappij:
Zóo moet ons hallel wezen!

U looft de Zon, met lentegloed:
Als zij, verlicht, verblijdt Gij!
Zij heeft in U haar beeld begroet:
Het Licht der Waereld zijt Gij!

U zingt de Wind, die 't bosch doortrilt,
Eoolsche harpakkoorden:
Zóo blaast Uw Geest waar heen Gij wilt,
Naar alle waereldoorden.

U roemt de groene Moederaard:
Zij heeft Uw kruis gedragen!
U, 't sterrenvonklend wolkgevaart,
Weldra Uw zegewagen!

U prijst het Leven overal,
Hoe 't kwijnen moest of smachten,
Wel wetend Wie het sterken zal
Met onvergankbre krachten!

U eert tot zelfs de bleeke Dood:
Uw macht heeft hem herschapen —
Een Engel is 't, in 't morgenrood,
Een lichtkrans om de slapen!

Aanbidlijk, Heer der heerlijkheid!
In Uw verrijzings-wonder.
Wij sterven niet in eeuwigheid:
Nooit gaat de Paaschzon onder!

VII.

KATHOLYKE KERK.

(PAASCHLIED VAN FULBERTUS CARNOTENSIS „CHORUS NOVAE HIRUSALEM NOVAM MELI DULCIDINEM," ETC.)

Nu juicht het Nieuw Jeruzalem
In choorgezang, met zoeter stem,
En de Aarde zingt het Paaschlied na
In 't feestelijk Hallelu-Jah.

Verbrijzeld is de slangenkop
Door Juda's Leeuw! De Heer stond op,
En heft zijn koninklijken staf
En roept de dooden uit het Graf!

De Koning der Verschrikking beeft,
Nu hij den Held zijn buit hergeeft,
En de Eeuwige Overwinnaar leidt
Zijn Volk tot 's Levens heerlijkheid.

Hij triomfeert! Zijn gloriekroon
Zij hulde en lof en eer geboôn!
Hij heeft de hemelen en de aard
Weêr tot één zalig Rijk vergaârd!

Hem offren we onze smeekgebeên!
Den Koning volgen we op Zijn schreên:
Wij strijden bij Zijn zegevaan,
Tot wij de Godstad binnengaan!

Gij, Vader! gaaft Hem ons tot Hoofd:
Zoo wees in eeuwigheid geloofd!
En, Heilge Geest! geprezen Gij,
Die ons verwinnen leert als Hij!

„HEBT GIJ MIJ LIEF?"

„Simon, Jona's zoon, hebt gij mij lief?"
De Heer tot Petrus.
(Ev. JOH. XXI : 16.)

Of ik U min? — Gij weet het, Heere!
Ook dáar waar ik in twijfel sta. —
Ervaart mijn ziel Uw heilgenâ,
Ja, dan ontvlamt zij tot Uwe eere,
En wordt ze Uw vriendlijk oog gewaar,
Dan valt geen offer haar te zwaar.

Maar als Gij — even! — schijnt te ontwijken,
En mij alleen in 't duister laat,
Dan smart het eerst, tot de angst vergaat,
En mijn gebeên de vleuglen strijken:
Dan sluipt de koude in 't traag gemoed,
En langzaam kleumt de levensgloed.

Ook dan nog klopt mijn hart U tegen,
Maar och! de liefde blaakt niet meer;
En bliest Gij 't vuur niet aan, o Heer!
't Lag spoedig onder de asch gezegen:
'k Zou dan niet koud zijn en niet warm —
O Heer! wat voelt mijn ziel zich arm.

Maar Gij, door mijn ellend verteederd,
Gij, wetend wat Uw knecht behoeft,
Gij spaart de roê niet, maar — bedroeft!
Gij spaart het kruis niet, maar — vernedert!
En schoon dan hart en vleesch bezwijk',
Dan voelt mijn ziel zich naamloos rijk!

Ja, 'k zoek U, Heer! als Gij mij tuchtigt —
Ik weet wat iedre slag beduidt.
Door d' onspoed breidt het hart zich uit,
Met nieuwen liefdegloed bevruchtigd.
Dies zegen ik bij elken strijd
Uw roede, Uw kruis, Uw liefde altijd!

1848.

OPSTANDING.

Als ge een dierbaar pand moet missen,
En uw hart in stilte schreit,
Neem dan al uw droefenissen
Met u mede in de eenzaamheid!
Dáar is 't, of een Hemelbode
Balsem druppelt in uw smart,
Of op eens de lieve doode
Levende opstaat in uw hart.

Onder 't lommerloof der linden,
In den klaren zonneschijn,
In de fluisterstem der winden,
Schijnt hij u nabij te zijn.
Somtijds blikt gij rond u henen,
Of hij daar niet naast u staat,
Hij, wiens hand u onder 't weenen
Zachtkens over de oogen gaat.

O, veel schooner dan vóordezen
Zweeft hij voor uw aangezicht: —
Want zijn doodswond is genezen,

En hij straalt van hemelsch licht.
O, veel trouwer dan te voren
Is hij voortaan u gewijd: —
Nooit is hij voor u verloren,
Want gij hebt hem nu altijd!

Ook de donkre ziel der droeven
Heeft heur Pascha, heerlijk schoon:
Hoeveel doôn we in 't hart begroeven,
Dáar herrijzen alle doôn!
Is de Liefde niet het Leven,
't Leven dat den dood verwint?
Eeuwig blijven ze u gegeven,
Die gij eeuwig, eeuwig mint!

(Naar aanleiding van een sonet van EM. GEIBEL.)

HEMELVAART.

I.

HEMELVAARTS-HYMNE.

Gij stijgt van de Aard naar Boven,
Gekroond met eer en majesteit,
En Uw Verlosten loven,
O Heer! Uw macht en heerlijkheid.
Gingt Ge als een lam ter slachting,
Nu rijst Ge als de aadlaar naar omhoog:
In zalige verwachting
Volgt U ons starend oog.
Hier zaagt Ge U doornen strenglen,
En droegt Gij smart en spot:
Ginds huldigen U de Englen
Op d'eigen troon van God!

Met tranen op de wangen
Ziet Ge ons, als Gij, door 't zaadveld gaan;
Gestild wordt ons verlangen:
Straks breekt het feest des Oogstes aan!

Als we in Uw vrede sterven,
Verlost Ge ons van de laatste pijn:
Ginds zullen volle gerven
Het loon des arbeids zijn!
Schijnt hier Gods weg verborgen,
Gij predikt ons geduld:
Reeds daagt de Groote Morgen,
Die ons Gods raad onthult.

Wij dragen onze vromen
In heilgen weemoed uit naar 't graf,
En minder pijnlijk stroomen
De tranen op hun lijkzerk af.
Gij toogt ten Hemel henen,
En de Uwen komen waar Gij zijt!
Het Scheiden wordt Hereenen,
De Zege volgt den Strijd.
Doe Uwen geest ons erven!
Sterk ons, waar 't kruis bezwaart!
En maak ons 't uur van Sterven
Het uur der Hemelvaart!

II.

KINDERLIEDEREN OP HEMELVAARTS-DAG.

1. Voorzang.

Wijze: Gezang 155.

Lieve Jezus, Heer en Koning!
Zie ons voor Uw zetel staan!
Op den feestdag Uwer krooning
Heffen we U den lofzang aan,

Zenden wij de bede omhoog,
Dat het Godsrijk komen moog'!

't Koom', o Heer! zoover de wolken
Henenwandlen op den wind!
't Koom' bij ons, bij alle volken,
Ook bij 't arme Heidenkind!
Jezus! uw ontfermend hart
Onderscheidt geen blank of zwart.

Allen, àllen moeten 't hooren,
Dat daar ginds een Vader leeft,
Die ons tot Zijn dienst verkoren,
Tot Zijn heil geschapen heeft!
Naar den Hemel wijst uw Kruis,
Als naar aller Vaderhuis!

2. Nazang.

Wijze: Gezang 79.

Ja, Heer! Gij hebt het zelf verklaard:
„Mij is in hemel en op aard
„De heerschappij gegeven!
„Gaat heen en predikt overal
„Den God die is en wezen zal,
„De Bron van Licht en Leven!"
Sints wordt uw Evangeliewoord,
O Heer! tot 's waerelds eind gehoord.

Al zijt Ge, als Gods geliefde Zoon,
Gezeten op den hemeltroon,
Gij hebt ons niet vergeten!
Gij buigt U zeegnend tot ons neêr;
En, schoon ons aller hoofd en Heer,

Gij wilt ons broeders heeten;
Ja, in Uw eigen heerlijkheid,
Hebt Ge ons, ook òns, een plaats bereid!

O Gij, Wien de Englen hulde biên,
Wil ook op kindren nederzien,
En onze bede kroonen!
Gij, nu verhoogd ver boven de Aard,
Trek aller harten hemelwaart,
Waar immer menschen wonen!
Dat alles, door Uw heerschappij,
Één Herder en één Kudde zij!

PINKSTEREN.

I.

PINKSTER-HYMNE.

Hoe heilig straalt des Konings Bruid!
Gelijk een duive blinkt zij uit
Met zilverwitte veêren.
Wat bloeit ze in stille majesteit,
Vol schoonheid en oodmoedigheid,
De jonge Kerk des Heeren!
Keer weêr, gij vroegste Christentijd,
In de eerste lentestralen!
En Gij, die 't Licht der waereld zijt,
Doe weêr den Trooster dalen!

Hij houdt Zijn woord, Hij blijft getrouw,
Hij, die de zwakken sterken zou
En zaligen die treuren.
Zijn Jongren buigen biddend neêr:
Daar dreunt het huis, daar komt de Heer
Uit Sion's open deuren!
Daar daalt gelijk een stormgeluid
De Heilge Geest van Boven,
En stort zich als een vuurdoop uit
Op allen die gelooven!

Ziet nu die handvol visschers staan,
Met englenkrachten aangedaan,
Gezalfd tot hemeltolken!
Een Thabor wordt die Pinksterzaal,
Die Pinksterrede één lofchoraal,
Dat heendringt door de wolken.
Des Heeren liefde die hen blaakt,
Doet hen in alle talen
Het heil dat zielen zalig maakt,
De wondren Gods, verhalen!

Dat is die Simon, buigend riet,
Die driemaal zwoer: „Ik ken Hem niet!"
Verwonnen door een vrouwe.
Daar rijst hij, als een rots geplant!
Schoon heel een waereld knerssentandt,
Nù houdt hij Jezus trouwe.
Verneem het nu, gij Jakobs Huis,
Gij vriend en vijand tevens!
De Heer, genageld aan een kruis,
Herleefde als Vorst des Levens!

Dat zijn die lammren, zwak en laf,
Gevloden van den herdersstaf,
Bij de eerste stormwindvlagen;
Wel lammren nog in lijdzaamheid,
Maar leeuwen ook, ter dood bereid,
Ja, stervende alle dagen.
Geen saamgezworen wolfsgebroed
Zal nu hun mond doen zwijgen:
Eer zullen ze in hun martelbloed
Van 't kruis ten hemel stijgen!

Ja, Godswoord! ja, ùw adem ruischt.
Een moker, die de rotsen gruist,

Tweesnijdend zwaard, dat zijt ge!
Uw scherpte dringt door merg en been;
De diepste zielsverborgenheên,
Gemoed en geest, doorsnijdt ge!
Gestorvnen rijzen, waar gij spreekt,
Tot bidden en tot boeten!
Gevangenen, wier kluister breekt,
Omhelzen Jezus' voeten!

Dát had de stoutste niet gehoopt:
Drieduizend door den Geest gedoopt!
Een graanoogst op de klippen!
Wat Godgewijde Heldendrom!
Wat meer dan Vorstlijk Priesterdom,
Vernieuwd van hart en lippen!
Op cherubsvleuglen zweeft de maar',
Om alle vleesch te zeegnen:
De Joëlsprofecy wordt waar —
Gods almachtsteekens reegnen!

Zij blijven bij de Apostelleer,
Begiftigd door hun Hoofd en Heer
Met alle Geestes-gaven.
Het Evangelie blijft hun licht,
De lamp, waarop hun oog zich richt,
De goudmijn, waar ze uit graven!
Zij gaan, om één banier geschaard,
Op de eigen pelgrimsbane,
En Englen dekken met hun zwaard
De heilge karavane!

In allen klopt één zelfde hart,
Wat zondelust en zondesmart
Hen vroeger ook verdeelde;
Terwijl hun ziel één Koning vreest,

De tempel is van éenen Geest,
  En blaakt van éene weelde.
In 't duizendstemmig Hallellied
  Mengt elk zijn jubeltone:
Zij wijken of bezwijken niet,
  Zij deelen wonde en kroone!

Want ranken zijn ze op éene plant:
Als broeders staan ze, hand aan hand,
  Die tot éen Vader bidden.
Hier is noch vorst noch bedelaar:
Één heildisch schaart hen naast elkaâr,
  En Jezus is in 't midden.
Geen loert er bij zijn eigen goud:
  't Is al van elk en allen,
Terwijl één broodboom jonk en oud
  Zijn vruchten toe doet vallen!

Hun wenschen zweven óver 't graf;
Hun vrede daalt van Boven af —
  Daar Boven ligt hun Eden:
Dáar is hun hart, dáar is hun schat,
Die alle hemelheil bevat
  En englenzaligheden.
Hun smeekgebeden vliegen uit,
  En — Jakobsladders blinken;
En daaglijks groeit hun zielenbuit,
  Bij 't hallelujah-klinken!...

Hoe heilig straalt des Konings Bruid!
Gelijk een duive blinkt zij uit
  Met zilverwitte veêren.
Wat bloeit ze in stille majesteit,
Vol schoonheid en oodmoedigheid,
  De jonge Kerk des Heeren!

Keer weêr, gij eerste Christentijd,
In de eerste lentestralen!
En Gij, die 't Licht der waereld zijt,
Doe weêr Uw heilgeest dalen!

(Vrij gevolgd.)

II.

EEN PINKSTER-BEDE.

Daal nu met Uw reinste stralen,
Zoo als 't eerste Pinksterfeest
U bezielend neêr zag dalen,
Zielentrooster, Heilge Geest!

Zie, eendrachtig zijn wij samen
In des Heeren Heiligdom:
Zijn belofte is Ja en Amen —
Levenwekker, kom, ai kom!

Tintel ons door hart en âren
Met uw heilige' ademgloed!
Tokkel, tot Gij àl de snaren
Onzer zielen trillen doet!

Geef den ouden, geef den jongen
Kracht en wijsheid meer en meer,
Nieuwe harten, nieuwe tongen,
Overvloeiend tot Gods eer!

Wil ons licht en liefde geven,
Zon van Liefde! Bron van Licht!
En vermeerder ons dát leven,
Dat ook in den dood niet zwicht!

Geest der Waarheid! blaas daar henen,
Dat de nevel samenroll'!
Maak heel de Aard, door U beschenen,
Van des Heeren kennis vol!

Geest der Vrijheid, dat de keten
Onzer dienstbaarheid verdwijn'!
En — getuig in ons geweten
Dat wij 's Vaders kindren zijn!

III.

NOG EEN PINKSTER-BEDE.

Ik bid U om geen waereldsch goed,
Maar om Uw Geest, o Heer!
Ai, stort hem met een pinkstergloed
In 't koude hart ter neêr!

Hij dale, niet bij stormgebruisch
Maar zachtkens, in mijn ziel,
Daar ik, gevloden tot Uw kruis,
Geloovig nederkniel!

Hij blaze een vlam van teêrheid aan
In 't hart dat U behoort,
En doe mij 't zalig feestuur slaan
Der Hemelsche geboort'!

Hij schenke mij de zekerheid
Dat ik U toebehoor,
Dat Gij mij heiligt en geleidt
Op 't eenig-ware spoor!

Hij zij mijn baken aan de kust,
Mijn lichtwolk der woestijn;
En als mijn zonde mij ontrust,
Laat Hem mijn trooster zijn!

O Jezus, zie ontfermend neêr!
Verhoor! vernieuw! verblijd!
Is niet al 't Uwe 't mijne, Heer!
Nu Gij de mijne zijt?

KERST-FEEST.

I.

EEN ADVENTS-LIED.

Hoe zal ik u ontfangen,
Hoe wilt Gij zijn ontmoet,
Gij, 's waerelds hoogst verlangen,
Des stervlings zaligst zoet?
Dat ons Uw Geest verlichte,
Houd zelf den fakkel bij,
Die, Heer! ons onderrichte
Wat U behaaglijk zij!

Uw Sion strooit U palmen
En twijgen voor den voet:
En ik breng U in psalmen
Mijn jubelenden groet.
Mijn hart zal 't feestkleed dragen
Van altijd jeudig groen
En van Uw lof gewagen,
Zooveel mijn lied kan doen.

Ver van den Troon der troonen
En 's Hemels zonneschijn,
Wilt Ge onder menschen wonen,
Der menschen broeder zijn!
Met God wilt Ge ons verzoenen,
Tot God heft Ge ons omhoog:
En onder millioenen
Hebt Gij ook mij in 't oog!

'k Lag machteloos gebonden:
Gij komt — en maakt mij vrij.
Ik was bevlekt met zonden:
Gij komt — en reinigt mij.
Het leven was mij sterven,
Tot Gij mij op deedt staan:
Gij doet mij schatten erven,
Die nimmermeer vergaan!

Wat deed uit 's Hemels zalen,
O Heer der heerlijkheên,
Op aarde U nederdalen?
Uw groote liefde alleen!
Uw eindeloos erbarmen
Met onzen grooten nood,
Dat als met zeegnende armen
En reddend ons omsloot!

Ja, schrijf dat in uw harte,
Gij diepbedroefde schaar!
Bij 't nijpen van de smarte,
Bij 't barnen van 't gevaar!
Al kneusde 't kruis uw schouder,
Al doofde 't laatste licht,
De Trooster en Behouder
Staat voor uw aangezicht!

Nu hoeft gij niet te vragen,
Of God wel vrede biedt:
„In Menschen welbehagen!"
Zóo klinkt het Englenlied.
't Klinkt voort, wàarheen we ook zwerven,
Uit Bethlêm-Efrata:
Het klinkt ook onder 't sterven
Nog in ons harte na!

Hoe de afgrond ons bestrijde,
De waereld ons verschrikk',
De Heer staat ons ter zijde
Tot onzen jongsten snik.
Zijn macht is alvermogen,
En iedre vijand vliedt
Voor d' opslag van Zijn oogen,
Waar Hij als Vorst gebiedt!

Nog eenmaal zal Hij komen
Als Richter van 't heelal,
Die 't moede hoofd der vromen
Voor eeuwig kroonen zal.
Nog is die dag verborgen:
Ai, wacht hem biddend af,
Terwijl de groote Morgen
Reeds schemert boven 't Graf!

Naar PAUL GERHARD.

DE GEBOORTE VAN JEZUS.

EEN LIED VAN LUTHER.

De starren blonken in den nacht;
De herders hielden trouw de wacht;
Daar straalde op eens Gods Hemelhof
Den glans van maan en sterren dof.

Daar klonk, gelijk een jubellied,
De stem des Engels: „Siddert niet!
„Ik melde u groote zaligheid,
„Voor u en al het volk bereid.

„Hij kwam, uw Redder uit den nood,
„Geboren uit der Jonkvrouw schoot!
„Hij kwam, die al uw heil bevat,
„De Christus Gods, in Davids stad!

„En dit zal u ten teeken zijn:
„In doeken ligt het kindekijn;
„Een schaamle krib, een arme stal,
„Omringt den Koning van 't Heelal!"

O vreugdemaar! Gods eigen Zoon
Verliet voor mij Zijn glorietroon!
Op, op, mijn ziel! naar Bethleëm!
Dáar vind ik, dáar aanbid ik Hem!

Gegroet, doorluchte Vreemdeling,
Wien de aarde tot heur gast ontfing!
Gij, Eeuwig Woord! wordt Mensch genoemd:
Wat mensch die U naar waarde roemt?

O Zoon van God, der Englen Heer!
Hoe ligt ge daar zoo machtloos neêr?

Gods Erfgenaam, behelpt ge u zoo,
Gepeluwd op een handvol stroo?

Maar, schoon hij goud en paerlen droeg,
Wat wiege was er schoon genoeg?
Heel de Aard, met al heur heerlijkheên,
Was nog te schamel, nog te kleen!

Toch hebt Gij alle koningspracht
En purper en fluweel veracht:
Gij vindt een armen stal gereed,
Een houten sponde, een linnen kleed.

Dat hebt Ge, o Heer! voor ons gedaan:
Zoo toont Gij reeds als kind ons aan,
Dat al des waerelds glans en goud
Geen hart voldoet, geen ziel behoudt.

O liefste Jezus! Gij zijt mijn:
Laat mij voor eeuwig de Uwe zijn!
Gij, die geen kribbe u hebt geschaamd,
Of Ge in mijn harte wonen kwaamt!

Och, klonk der Englen zalig choor
In lief en leed mijn harte door!
Och, wierp tot in mijn donker graf
Gods heerlijkheid heur schijnsel af!

Och, was het sterfbed dat mij wacht,
Gelijk die kribbe rein en zacht!
O Heiland! schenk mij die genâ:
Gij kunt en wilt! — Hallelujah!

DE ENGELENZANG.

I.

„EERE ZIJ GOD IN DE HOOGSTE HEMELEN."

Een vreugdezang, een lied van lof,
Weêrklinkt nu heinde en veere,
Neêrdalende uit den Hemelhof,
Den Hoogen God ter eere:
Dat wonderzoet Hallelujah
Maakt doode harten levend,
En laat alom zijn weêrklank na,
Op duizend stemmen zwevend.

Het Scheppingslied klonk heerlijk schoon
De hemelen in 't ronde —
Daar knerste op eens een valsche toon:
De wanklank onzer Zonde!
Deze aard — geschonden heiligdom! —
Vergat haar God te loven:
Heur hoogmoed en ellende klom
Gelijk een walm naar boven.

De vogel zong in 't boomrijk hout
Voor God zijn melodiën:
De mensch boog voor den boom van 't woud
In blinden waan de kniën.
Den steen aanbad hij — zelf een steen
Voor God en 't Eeuwig leven;
In peillooze ongerechtigheên
Al dieper voortgedreven.

En nu — daar komt Gods eigen Zoon
Den droom der dwaling storen:
Hij brengt nieuw leven van Gods troon,

En 't Menschdom wordt herboren.
Hij lost de wangeluiden op,
Als hoogste Heilverkonder,
En voert de liefde Gods ten top
In 't groot Verzoeningswonder.

In Hem zien wij Gods aangezicht;
Hij brengt alle Englen mede;
Zijn glimlach is een morgenlicht,
Zijn gang, een weg van vrede.
Hij troost — gelijk geen moeder troost;
Hij glimlacht en — vertedert;
Hij straft — het schaamtloos voorhoofd bloost,
De onbuigbre ligt vernederd!

Gods laatste en heerlijkst Woord is Hij;
Zijn woord is geest en leven;
Zijn oogblik vonnist of spreekt vrij,
Zijn straffen is — vergeven.
Hij sterft — vernietigd zinkt de dood
Met Hem in 't graf ter neder:
Hij vaart omhoog uit 's aardrijks schoot,
En — brengt den Hemel weder!

Het lied, dat bij Zijn krib begint
Op juichende englentongen,
Wordt door elk weêrgevonden kind
Van nu af voortgezongen:
't Klinkt in der Magdalenen dank,
En waar de Apostlen knielen;
O Martlaars, in uw zwanenzang,
Uw beê, verloste zielen!

De glorie van Zijn naam blinkt uit
In 't leven van de Zijnen,
Alomme waar Zijn zaad ontspruit,

Zijn gulden vruchten schijnen.
Zij wordt in 't klokgelui gehoord,
Waar 't vrome volk vergaârde;
Als in triomftocht draagt Zijn woord
Haar tot aan 't eind der Aarde!

Uit elk geslacht en tong en stam
En natiën en volken,
Stijgt nu ter eer van God en 't Lam
Het Nieuwe Lied ten wolken.
Verscheiden klanken vormen zij,
Toch smelten ze allen samen
Tot één akkoord, één harmony,
Één duizendstemmig Amen!

Nu staat de Waarheid als een rots
In 't machtloos woên der baren;
Nu wordt deze Aarde een tempel Gods:
De harten zijn altaren!
De Heer is God en niemand meer,
Zoo ver daar zonnen weemlen:
Zijne is de macht, de kracht, en de eer,
Tot in de Hoogste Heemlen!

II.

„VREDE OP AARDE!"

Wij duchtten 't heilig strafgericht,
Wij durfden naar Gods aangezicht
Het angstig oog niet wenden:
Wij brachten bloedige offers aan,

Maar bleven toch van verre staan,
Bij altijd nieuwe ellenden.
Vrede!
Vrede!
Welk een mare
Voor die schare
Van vermoeiden,
Die met tranen 't stof besproeiden!

O gij, die daar nog eenzaam dwaalt,
Heft de oogen op! Nu rijst, nu straalt
De heerlijkheid des Heeren!
De Hemel daalt bij Bethlehem!
Der Englen lied, des Vaders stem,
Vermaant u weêr te keeren...
Vrede!
Vrede!
Laat u leiden
Naar de weiden
Des Algoeden:
Jezus zal uw zielen hoeden!

't Zij vrede nu in 't Kinderhart,
Na lange schuld, in bange smart
Vervreemd van God en 't Leven!
Hij komt, die d' afstand wijken doet,
En 't ons bezegelt met Zijn bloed:
„De zonden zijn vergeven!"
Vrede!
Vrede!
's Vaders zegen
Stroomt u tegen —
Zelfs in 't lijden
Kiemt een nooit gekend verblijden!

't Zij Vrede nu in 't Huisgezin,
Waar Ouderliefde en Kindermin
De harten samenstrenglen,
Waar 's Heeren wenk het water wijn,
't Gebed het brood der ziel doet zijn,
De dorpelwachters, Englen!
Vrede!
Vrede!
Trouwe leden
Saam' gestreden!
Saam' genoten!
't Leed zal slinken, 't Lief vergrooten.

't Zij Vrede nu, heel de Aarde in 't rond!
Komt, sluit alom den broederbond,
Vernagelt uw kanonnen!
Dat al uw strijd een wedstrijd zij
Van Deugd en Liefde en Medelij',
Steeds biddend weêr begonnen!
Vrede!
Vrede!
Alle veeten
Nù vergeten:
Liefdebanden
Strenglen om de verste stranden!

Gegroet, gegroet, o Vredevorst!
Die willig onzen jammer torscht
En sterft aan onze wonden!
Die d' eeuwenouden strijd beslecht,
En aan Uw kruis het handschrift hecht
Van al des waerelds zonden!
Vrede!
Vrede!
Palmen groenen;

Millioenen
Jubelchooren
Doen het eeuwig danklied hooren!

III.

„IN DE MENSCHEN EEN WELBEHAGEN!"

Nu deinzen aan de kimmen,
Bij nieuwe morgenpracht,
De schaduwen en schimmen
Van d' eeuwenouden Nacht.
De starrenvonken vloeien
Daarheen in 't zonnegloeien,
En — 't oog des Hemels lacht!

God slaat met welbehagen
Het arme Menschdom gâ;
Op alle levensvragen
Heeft Hij een zalig: „Ja!"
En onuitspreeklijk teeder
Roept Hij 't verloorne weder
Met smeekende genâ!

Wilt gij het alvermogen
Der Liefde Gods verstaan?
Moet voor uw eigen oogen
Een Hemel opengaan?
Zoo bidt dan, gij verloornen,
Maria's Eerstgeboornen
Als Zoon des Vaders aan!

Die Zoon is ons gezonden
Als bode van Gods Vreê:
Vergeving onzer zonden,
Het Leven, brengt Hij meê!
Hij doet den schrik bedaren:
Hij draagt ons door de baren
Der zwarte Doodenzee!

Die Zoon, in 't vleesch verschenen,
In alles Mensch als wij,
Wil menschlijk met ons weenen
Uit godlijk medelij'!
Hij deelt in al het mijne,
Hij geeft mij al het Zijne,
En — duizenden met mij!

Hij komt, niet als een Koning
Wiens majesteit verblindt,
Hij, Vredevorst Wiens kroning
In 't spotgewaad begint:
Zijn scepter heet — erbarming;
Zijn purperkleed — ontferming,
Zijn naam — Gods liefste Kind!

Maar door Zijn doornen henen
Weêrblinkt een hemelsch licht,
Als van den glans doorschenen
Van 's Vaders aangezicht;
En aan het kruis zieltogend,
Begint Hij, alvermogend,
Het heilig Eindgericht.

Doet Hij uw liefde ontbranden?
De Liefde kent geen schroom.
Zoo grijpt Zijn beide handen,

Millioenen
Jubelchooren
Doen het eeuwig danklied hooren!

III.

„IN DE MENSCHEN EEN WELBEHAGEN!"

Nu deinzen aan de kimmen,
Bij nieuwe morgenpracht,
De schaduwen en schimmen
Van d' eeuwenouden Nacht.
De starrenvonken vloeien
Daarheen in 't zonnegloeien,
En — 't oog des Hemels lacht!

God slaat met welbehagen
Het arme Menschdom gâ;
Op alle levensvragen
Heeft Hij een zalig: „Ja!"
En onuitspreeklijk teeder
Roept Hij 't verloorne weder
Met smeekende genâ!

Wilt gij het alvermogen
Der Liefde Gods verstaan?
Moet voor uw eigen oogen
Een Hemel opengaan?
Zoo bidt dan, gij verloornen,
Maria's Eerstgeboornen
Als Zoon des Vaders aan!

Die Zoon is ons gezonden
Als bode van Gods Vreê:
Vergeving onzer zonden,
Het Leven, brengt Hij meê!
Hij doet den schrik bedaren:
Hij draagt ons door de baren
Der zwarte Doodenzee!

Die Zoon, in 't vleesch verschenen,
In alles Mensch als wij,
Wil menschlijk met ons weenen
Uit godlijk medelij'!
Hij deelt in al het mijne,
Hij geeft mij al het Zijne,
En — duizenden met mij!

Hij komt, niet als een Koning
Wiens majesteit verblindt,
Hij, Vredevorst Wiens kroning
In 't spotgewaad begint:
Zijn scepter heet — erbarming;
Zijn purperkleed — ontferming,
Zijn naam — Gods liefste Kind!

Maar door Zijn doornen henen
Weêrblinkt een hemelsch licht,
Als van den glans doorschenen
Van 's Vaders aangezicht;
En aan het kruis zieltogend,
Begint Hij, alvermogend,
Het heilig Eindgericht.

Doet Hij uw liefde ontbranden?
De Liefde kent geen schroom.
Zoo grijpt Zijn beide handen,

Zoo vat Zijn kleederzoom,
Zoo volgt Hem op Zijn wegen!
U groet Zijn eerste zegen
In 't vriendlijk: „Wellekoom!"

Wij zien Hem aan — daar scheuren
De wolken onzer smart:
Niet langer zijn de deuren
Van 't Vaderhuis verspard.
Gods armen staan ons open;
Wij grijpen moed en hopen,
En — „Abba!" juicht ons hart.

In Zijn genâ te leven,
In Zijn verbond te staan,
Zijn voorbeeld na te streven
En in Zijn licht te gaan,
Zich tot Zijn strijd te gorden
Om Hem gelijk te worden, —
Wat schoone gloriebaan!

Slechts dit nog doet ons blozen
Met heilig zielsverdriet,
Dat Hij, Wiens weg wij kozen,
Zoo vaak ons struiklen ziet.
Maar toch — wij gaan naar Boven:
Ons twijflen wordt gelooven,
En Hij — begeeft ons niet!

Waar wij Zijn omgang smaken,
Daar wordt ons alles goed.
Wat vreugden die ontwaakten
In 't Godgewijd gemoed!
Wat nieuwe zegeningen!
Fonteinen die ontspringen,
En bloemen voor den voet!

„De Hooge God zal zorgen!
„Hij draagt u in Zijn schoot!"
Zoo lezen we elken morgen
In 't gloeiend ochtendrood;
Zoo staat in 't stargewemel
Geschreven aan den hemel,
Tot de ure van den dood!

Nu God Zijn Zoon niet spaarde,
Is alle heil gewis.
Nu blinkt de donkere Aarde,
En bloeit de wildernis.
En gij, Zijns Zoons beminden!
Zult eeuwig ondervieden
Dat God Uw Vader is.

(Naar J. P. LANGE.)

DRIE KONINGEN.

Ze is opgegaan uit 's waerelds Oosten,
De Jakobsstar, zoolang verwacht,
Die Adams kindren zal vertroosten
Van veertig-eeuwschen zondennacht!
Der Tijden volheid is verrezen
Uit Bethlêms armen herderstal:
Hij kwam, die hun bestemmer wezen,
Hun godlijk keerpunt worden zal!
Wat aarzelt gij, o langverjaarde,
U-zelven onbewuste Drie,
Gij Koningsmachten dezer aarde,

Wet, Heerschappij, en Profecie!
Naar Davids stad! Aan Jezus' voeten!
Gaat, op de schaamle krib geleend,
Aanbiddend dien Gezalfde groeten,
Die u vervult, vernieuwt, vereent!

Wat blijft gij in uw plechttalaren
Gescheiden van den grooten drom,
Hoogmoedig op uw Thora staren,
Gij Priesterkaste in 't Heiligdom?
Die steenen Tafelen verplettren —
Hij, levendige Zedewet,
Hij wendt den vloek der doode Lettren,
En brengt den Geest, die zielen redt!
Wat al uwe offers niet vermochten,
Vermag Zijn heilig hartebloed:
Ontzondigden en vrijgekochten
Voert Hij Gods Tempel te gemoet;
Hij scheurt Gods dochteren en zonen
Den voorhang van 't veroud gordijn,
En doet in 't Heiligste hen wonen,
Waar ze àllen Gode Priesters zijn!

Wat tast ge in schemerende droomen,
Gij Leeraars! naar het wezen rond?
De blinddoek is uw oog ontnomen:
't Onzeker schaduwbeeld verzwond.
Uw raadsels vinden hun verklaring
In Hem, Gods laatste en eeuwig Woord,
Gods klaarste en heerlijkste Openbaring,
In Wien gij 't Hoogste ziet en hoort:
d' Onzichtbre, die zich zienlijk maakte,
De Waarheid, in u w vleesch en bloed,
Den God, naar wien uw ziele haakte,
Den Mensch, gelijk hij worden moet,
Die door al 's aardrijks vlakten henen

De zee der Kennisse verwijdt,
En zelfs de kinderkens en kleenen
Tot juichende Profeten wijdt!

En Vorsten! gij, wier purperwade
Met bloed en tranen was bemorscht!
Wordt Koningen bij Gods genade,
En Dienaars van den Vredevorst!
Hij kwam, Wien alle troonen wijken,
Die zelf uw kroon boetseerde uit slijk,
Die eenmaal àlle Koninkrijken
Doet smelten tot één, eeuwig, Rijk,
Waar zwaard en schild te zamen roesten
In 't algemeene olijvendal,
Waar 't recht des sterken niet verwoesten,
Noch zwakheid onrecht wezen zal;
Waar zij, die hier de minsten heetten,
In de eersten zich herschapen zien,
Wien, op huns Konings troon gezeten,
Tot zelfs Gods Englen hulde biên!

Naar Davids stad! Aan Jezus' voeten!
Drie Koningsmachten dezer aard!
De Star, wie aarde en hemel groeten,
Leidt door de diepte Hemelwaart!

KERSTLIED.

(Wijze: Gezang 144, met verandering, naar de kompositie van J. A. GLEIM.)

Zalige Englen, looft den Heere!
Gij hoogste Heemlen, geeft Hem eere!
Juich, Aarde! om 't heil u toegezegd.
God heeft in den mensch behagen,
De bergen zullen vrede dragen,
En alle heuvels heilig recht.
Want van Zijn hoogen troon
Zendt God Zijn eigen Zoon.
Hallelujah! In Efrata
Toont God Zijn gunst. Hallelujah!

Welkom, welkom hier beneden!
Gij Koning uit Gods Hemelsch Eden,
Die ons komt hoeden met Uw staf,
Die met God ons komt verzoenen,
En de eeuwge levenskrans doet groenen,
Ook in de schaduw van ons graf!
Laat, Godlijk Kindekijn,
Ons hart Uw krebbe zijn!
Hallelujah! Uw heilgenâ
Verlate ons nooit. Hallelujah!

EEN KERST-KORAAL.

I.

ENGELSCHE KERK.

(SELECTION OF HYMNS FOR THE USE OF THE ENGLISH REFORMED CHURCH, HYMN I.

Ziet! Hij komt, de Vredekoning,
Wensch der Heidnen, eeuwen lang!
Ieders hart bereide een woning,
Ieders stem een welkomst-zang!

Kind, aan 't harte van een Moeder,
Wordt Hij aller kindren Vrind,
Blijft Hij steeds een Hulp en Hoeder,
Waar Hij een Maria vindt.

Arm, wordt Hij de vriend der armen,
Toch al 's Hemels schatten rijk,
En in goddelijk erbarmen
God, de Liefde-zelf, gelijk.

Louter zegen zal Hij spreken;
Bange slaven maakt Hij vrij:

IJzren grendels zal Hij breken,
Kopren deuren brijzelt Hij!

Al 't verloorne zal Hij vinden;
Al wat viel, wordt opgericht;
En in 't donker oog der blinden
Werpt Hij 't eeuwig, Hemelsch licht!

Hij geneest gebroken harten;
Wie er dwalen wijst Hij 't spoor;
In het schaduwdal der smarten
Gaat Hij triomfeerend vóor.

't Licht der Waereld is geboren
In een donkren herdersstal.
Mensch en Engel, paart Uw kooren
Tot een éenig lofgeschal!

Ja, zoo ver de starren blinken,
Moeten Aarde en Hemel saam'
Tot in eeuwigheid weêrklinken
Van de glorie van Gods naam!

II.

HOOGDUITSCHE KERK.

(CHRIST. GESANGBUCH FÜR DIE EVANG. PROTEST. KIRCHE IM GROSSHERZOGTHUM BADEN, No. 66).

Heer! zonder U, wat zou ik wezen?
En zonder U, o Heer! waarheen?
Ter prooi aan duizend bange vreezen,
Stond ik in 't wijd heelal alleen.

Wie, als mijn pelgrimspad zich kromde,
Zou me onvermoeid vóoruit doen gaan?
En als ik onder 't leed verstomde,
Wie zou mijn brekend hart verstaan?

Maar Gij hebt mij Uw woord gegeven,
Dat eeuwig onverbreeklijk is:
Dat woord herschiep in licht en leven
De bodemlooze duisternis!
Wèl hem wien Gij uw heil doet smaken!
Hij weet wie 't al ten besten keert;
En hoe verwoed de vlammen blaken,
De braambosch brandt, maar onverteerd!

Gij troost de slapelooze sponde;
Gij stilt de heete zieledorst;
Een heilkruid groeit voor elke wonde,
En vroolijk klopt de bange borst.
Gij leert mij vurig danken, bidden,
Op elk groen plekjen der woestijn,
Steeds treedt Gij zeegnend in ons midden,
Ook waar slechts twee te zamen zijn!

Gij kwaamt, een Heiland, een Bevrijder,
Een Menschenzoon, vol liefde en kracht.
Gij, zelf de goddelijkste Lijder,
Hebt al wat lijdt tot God gebracht!
Nu zien wij eerst den Hemel open
Als ons waarachtig Vaderland:
Wij durven tégen hope hopen,
En voelen d'Eeuwige ons verwant!

Rondom uw kribbe bloeien rozen
En vruchten groeien aan uw kruis.
U, Leidsman! heeft ons hart gekozen:
Gij Oudste Zoon! breng Gij ons thuis,

Ons, die als broeder elk begroeten,
Die ook Uw hand, o Heiland! grijpt,
En, d' indruk volgende uwer voeten,
Door U voor Gods aanschouwing rijpt.

III.

ZWITSERSCHE KERK.

(BERNER GESANGBUCH, No. 185).

Dit is de Nacht, die allen zielen
Des Heeren goedheid op deed gaan.
Het kind, waarvoor Gods englen knielen,
Brengt leven voor de dooden aan,
Een levenskracht, een levenslicht,
Waarvoor de glans der starren zwicht.

De schaduw deinst, de nevels slinken:
De lichtstraal uit den donkren stal,
Dien Bethlêm-Efrata doet blinken,
Zal schittren eens door 't gantsch Heelal,
En dringen met zijn hemelgloor
De harten in, de graven door!

Gegroet, gij heerlijkheid des Heeren!
Gij Dageraad der zaligheid!
Gij Licht, dat eeuwig zult regeeren,
Ook als geen licht meer stralen spreidt!
Al gaan de hemelen voorbij,
De ware Hemelzon zijt Gij!

Intusschen, gij, rijst op daar binnen,
Geloof en Liefde, en straalt altoos!

Ik moet vertrouwen en beminnen,
Of déze Zon rijst vruchteloos:
Begeer ik dezen Zonneschijn,
Zoo mag ik niet meer donker zijn!

Gij Zon der Kerstnacht, Zon der Aarde,
O Jezus, gloei in mijn gemoed!
Och, of Uw licht mij openbaarde
Wáar ik mijn schreden richten moet,
Hoe ik, gedurig meer dan thans,
Zal wandlen in Uw stralenglans!

IV.

FRANSCHE KERK.

(RECUEIL SUPPLÉMENTAIRE DE CANTIQUES POUR LE CULTE PUBLIC. CANTIQUE 15.)

Een kind is der waereld geboren,
Zoo schamel, zoo eenzaam, zoo teêr.
't Zacht nestje' is den vogel beschoren:
Hij — ligt in een kribbe ter neêr!
Geen huizing, geen herberg, geen hoede —
Een stal, met de wolken tot tent....
Toch is Hij de Reine, de Goede,
Dien God van den Hemel ons zendt!

O God! past die paerel van waarde
Een schelp zoo gering, zoo bevlekt?
Hoe is Hij zoo arm hier op aarde,
Die d' eerbied der hemelen wekt?
Als de Englen Hem 't jubellied menglen,
Geen menschlijke stem die Hem groet!
Toch is Hij de Koning der Englen,
En 't Menschdom valt eens Hem te voet!

Verbergt Hij den glans Zijner eere,
't Is godlijke goedheid alleen.
Wat zondaar verstout zich, o Heere,
Alheilge, U voor de oogen te treên?
Maar neen! in Uw Eeniggeboornen
Zoekt Gij als een Vader ons op,
Vergeeft en herstelt de verloornen,
En — voert Uwe ontferming ten top!

Gods Zoon is het kind onzer smarten,
De troost onzer smarten, ons heil!
Hij heeft al de liefde Zijns harten,
Zijn hart en Zijn bloed voor ons veil.
Wèl hen die op Jezus vertrouwden!
Zijn komst heeft hun doodsangst gestild.
Gij, Menschenzoon! wilt ons behouden:
Gij, Godszoon! vermoogt wat Gij wilt.

EEN KERSTAVOND-VERTELLING.

Ik kreeg van avond, in den schemerhoek
Der boekencel, een vriendelijk bezoek:
Het blonde Kerstmis-starretjen keek door
Het venster heen: een snelle flikkergloor
Vloog dartlende over 't wit papier, en 't was
Als schreef een straal er neder wat ik las:

— „'k Heb veel gezien, veel, sinds den schoonen nacht,
Toen 'k wandelde naar Bethlêm-Efrata,
En, op den beurtzang van het gloria,
De Wijzen naar des Heilands krebbe bracht.

Dáar leidde ik sedert menig Wijze heen',
En menig schaamle hut en naakte stal
Zag 't heerlijk Licht des Heeren; want het scheen
Voor elk, voor arme herders bovenal.
Dees avond nog.... Maar hoor, wat ik verhaal!

„'k Had door 't geschilderd glas der Kathedraal
De schaar begroet, die 't Danklied rijzen deê,
Doormengd met Englen: want in 't Lofchoraal
Van 't Kerstfeest zingt nog steeds de Hemel meê.
'k Had zachtkens met mijn fijnsten zilverstraal
Het voorhoofd van de kinderkens gekust,
Die rond den Kerstboom dansten, met zijn schat
Verrassingen en lichtjens — straks gebluscht,
(Want vreugd vermoeit) het volkjen ging ter rust.
Toen zwierf mijn straal ver van de drokke stad
Naar buiten, naar het dorpjen, slapende ook,
Behalven waar de kronkelende rook
Nog even wegflauwde over 't rieten dak,
Dat huivrig in de witte sneeuwpels dook.
'k Gleed neder van den naakten lindetak
En gluurde, tusschen de ijspluim, door de ruit
Van 't huisvertrek der Pastory. — Daar scheen
Een lampjen, kwijnend levensteeken uit
Die doodspelonk! en schaduwde aan den wand
De schim des grijzen Leeraars, gants alléen,
Het rimplig hoofd gebogen in de hand,
Staroogende in den haard, waar 't stervend vuur
Zijn laatste vonken onder de asch begroef.
Hoe was die mond zoo bleek, die blik zoo droef?
Had hij niet zelf in 't eigen avonduur
't Kerst-Evangelie meê verkondigd? — Ach,
Terwijl hij zielen troostte, miste hij
Den troost, als een die andren drenken mag,
Zelf dorstend; en, in sombre mijmerij
Verzonken, droomt hij in zijn eenzaamheid

Zijn ouden droom.
Wat droomt hij? — Van een kind,
Een engel, hem door God aan 't hart geleîd,
Zijn eerste en éenige, al te teêr bemind,
Die ook eens — maar dàt was al lang geleên!
Gedanst had rond den groenen Kerstboom heên,
En nu, als zoovele andren, lang getrouwd
En blijde moeders, ook haar eigen wicht
Op d' arm had kunnen dragen naar het licht
Der Kerstnacht!....
Maar de droeve Grijze aanschouwt
Haar niet, aanschouwde haar sints lang niet meer.
Wáar was zij?.... Ach, te snel had zij gebloeid,
De Roos der Pastory, die onbesnoeid
Haar wilde loten uitschoot! Ras ontgloeid
En vroeg verleid, had zij het pad der eer
Verlaten.... In den Kerstnacht, voor één jaar,
Ontvlood ze 't vaderhuis, en kwam niet weêr —
Ondankbre! 's vaders vreugde vlood met haar!....
En weken, maanden — ach, hoe eindloos duurt
Het wachten! — had die vader 't grauwe hair
Zien grijzen, en door 't venster heengetuurd,
Of eindelijk zijn arm verloren lam
Niet boetend tot den herder wederkwam.
Vergeefs! Toen werd allengs de bitterheid
Der wanhoop — valsche vriend, die ons bezoekt
Als de andren weken! — door zijn hart verspreid,
En — raadloos had hij 't wufte kind gevloekt,
Dat hij, als had ze nooit voor hem bestaan,
Vergeten zou.... Vergeefs! Natuur behoudt
Haar macht, en zelfs de vadervloek, hoe koud,
Dooit weg in d' eersten, warmen vadertraan,
Gesmolten tot een zegen!
Nù vooral,
Dees avond vol herinring, stond het beeld
Van 't kind hem voor den geest, zijn éenig Al,

Na Moeders dood zijn éenling, toebedeeld
Met al den glans der Lent', den blos der Jeugd,
Den blik der Liefde, al 't zonnelicht der Vreugd;
En diep geroerd vouwt hij de handen saam'!
— En zie! daar zweeft een schaduw langs het raam,
En hoor! daar tikt, maar schuw, een vingertop
Daar buiten op de deur — de klink springt op —
Wie treedt daar binnen in des kluiznaars cel?
Wie staat daar, dubbel bleek bij 't scheemrend licht,
Gebogen, uitgeteerd?... God! heeft hij 't wèl,
Ziet hij zijn dierbaar kind in 't aangezicht?
Of is 't de schim der doode, die in 't graf
Geen rust vindt eer heur vader haar vergaf?
Zij spreekt geen woord, maar met een stillen vloed
Van tranen valt zij neder aan zijn voet,
Zooals de Magdaleensche nederboog
Voor Hem die heden werd geboren.... Ziet
Dien grijsaard! Als een dreigend onweêr schiet
Een wolk hem over 't voorhoofd. Naar omhoog
Heft hij de hand; maar, eer hij wenkt: „Keer weêr,
„Ik ken u niet," valt ze aan zijn voeten neêr...
Hem duizelt — ieder zintuig schijnt verdoofd,
Een huivring rilt door ieder zwellende' aâr
Hem naar het hart — stom, roerloos zit hij daar!
Een oogenblik, — daar ligt die hand op 't hoofd
Der boeteling! daar is de wolk voorbij,
En 't fluistert, luider dan haar angstgesnik:
„Hebt Gij in menschen welbehagen! Gij,
„De Vader in den Hemel? Wat zou ik,
„Arme, áardsche vader?... Mijn verloren kind!
„Gij, dochter mijner liefde, mijner smart,
„Wees welkom! Altijd heb ik u bemind:
„Sta op, hier is uw plaats!"....
Daar zinkt ze aan 't hart
Des vaders, weenende als een zuigeling
Aan moeders borst....

't Was in de Pastory
Doodstil; maar 't scheen dat oogenblik, als ging
Een Engel langs dat eenzaam huis voorbij;
En bij die stille omhelzing blonk zijn glans
Om beider hoofd gelijk een stralenkrans.
En hoor! daar speelde 't plotsling middernacht
Op de oude dorpsklok, en met wondre kracht
Weêrklonk het in heur sidderende slagen:
„Aan God zij de eer! In menschen welbehagen!"

OUDEJAAR.

EEN OUDEJAARSNACHT.

Een grijsaard, in den laatsten middernacht
Van 't Oude Jaar, stond bij den vensterboog,
En zag van dáar, met hooploos-starend oog,
Naar boven op de onsterfelijke pracht
Des hemels, en naar ondren op den glans
Van 't aardrijk, in zijn glinstrende kleedij
Zoo stil, zoo rein, en waar geen stervling thans
Zoo vreugdeloos, zoo slaaploos was — als hij!
Rampzalige! twee derden eener eeuw
Vergingen reeds; hij was zijn graf nabij:
't Was enkel nog verborgen door de sneeuw
Des Ouderdoms, niet meer door 't groen der Jeugd!
En hij had niets vergaârd dan — dwaze vreugd,
Een lichaam, vroeg aan 't doodsch verderf gewijd,
Een hart vol gif, een ziel verkleumd van koû,
Een grijsheid vol van foltrend naberouw!....

Daar zweefde op eens zijn jonge Lentetijd,
Gelijk een geest die 't Schimmenrijk verlaat,

Zijn blik voorbij, en riep den dageraad
Te-rug, toen hem de trouwe vaderhand
Geleidde en op den Tweesprong stil deed staan,
Waar rechts de Deugd haar heldre zonnebaan
Doet uitgaan naar een groot en vreedzaam Land
Vol oogsten en vol englen, een warand
Van Liefde en Licht — maar waar ter slinkerkant
De weg des Kwaads door menig molshoop heen'
Zijn bochten wringt, tot in een wildernis,
Waar nooit een straal van 't licht des Levens scheen,
Vol druipend gif en sijfflend slanggesis!

De slangen, ach! zij kronklen om zijn hart,
't Gif schroeit zijn tong — nu weet hij wáar hij is!

En raadloos en met onbeschrijfbre smart
Zag hij omhoog naar 's hemels heldre sfeer,
En snikte luid: „O, geef mijn jeugd mij weêr!
„Mijn vader, sta deze éene bede toe!
„Plaats me op des levens Tweesprong als weleer,
„Opdat uw kind een àndre keuze doe!"

Maar lang reeds was zijn prille jeugd niet meer,
En lang reeds borg het graf zijns vaders asch,
Dwaallichten zag hij dansen op 't moeras,
En dwarlende op het kerkhof òndergaan:
„Dat zijn mijn dwaze dagen!" riep hij uit.
Een wilde star schoot flikkrende uit haar baan,
En spatte' uit-éen in 't vochtig heidekruid:
„Helaas, dat ben ik-zelf!" verzuchtte hij;
En 't bijtend gif der doodsche wanhoop viel
Nog dieper in de wonden zijner ziel.

Nu toonde hem de ontstelde fantazy
Nachtwandelaars, zich wiegende in den top
Der boomen; en de molen, reuzengroot,

Hief dreigend zijn verplettrende armen op;
En grijnzend nam, in 't wachthuis van den Dood,
Een bekkeneel zijn eigen trekken aan.

Daar hoorde hij den torenklepel slaan,
Daar speelde op eens, met zilvren klokgeklank,
Een Nieuwjaarslied, dat, murmlende op den wind,
Versmolt als een verwijderd kerkgezang.
Hij luisterde, ach! bewogen als een kind,
Maar kalmer dan zoo even. Hij zag rond
Langs de effen kim, waar 't helder maantjen stond,
En over de aard, al even stil als zij.
Hij dacht aan al de vrienden zijner jeugd,
Die, beter en gelukkiger dan hij,
Gelauwerd met de kroon der burgerdeugd,
Gezegend door 't ontluikende geslacht,
De eer van hun huis en hunner kindren trots,
Zich koesterden in de eeuwge Liefde Gods.
„O, ik kon ook," zoo jammerde zijn klacht,
„Met traanloos oog den stillen middernacht
„Doorsluimeren!.... Maar ik heb niet gewild!
„Mijn vader en mijn moeder! ik kon ook
„Gelukkig zijn — maar 'k heb mijn jeugd verspild,
„En al mijn hoop is opgelost in — rook!"

En 't was hem bij die wreede erinnering,
Die koortsig zijn geschokten geest doorvloog,
Alsof op eens het doodshoofd zich bewoog
In 't beenderhuis, en levenskracht ontfing:
Het zag hem aan met vriendlijk-stralend oog,
Blauw als het waas der jonge veldviool;
't Veranderde in een ranken jongeling,
Zoo manlijk-schoon, zoo vol van jeugd en moed,
Den Jongeling gelijk van 't Kapitool,
Die van de vlijm des dorens zich ontdoet.

Zijn EIGEN IK — wien 't enkel aan de stem
Nog faalde — stond verwijtend óver hem!

Dat kón hij niet meer aanzien. Zijn gemoed
Schoot vol; een wolk dreef voor zijn oogen heen',
Die hij bedekte; een heete tranenvloed
Stroomde in de sneeuw; hij steunde en zuchtte alleen,
Steeds troosteloos en zinneloos: „Ai, keer!
„O Jeugd, keer weêr! — —"

En ziet, zij keerde weêr!

Hij had gedroomd! Hij was die jongling nog,
Vol moed en kracht! – Alleen zijn zingenot
En zonde was géen ijdel droombedrog.
Nu boog hij neêr en dankte hij zijn God,
Dat hij nog vroeg ontwaakt was uit zijn waan,
En 't glibberpad der Ongerechtigheid
Verwisslen kon voor Godsvruchts zonnebaan,
Die naar het Land der hemelsche oogsten leidt.

Keer weêr met hem, gij Jongling, die dit hoort,
Indien gij op zijn dwaalspoor u verloort!
Deez' droom zal in 't vervolg uw richter zijn!
Want, als gij eens zoudt krijten in uw pijn:
„Keer, schoone Jeugd!" uw klacht bleve onverhoord.

(Uit JEAN PAUL's Gedachten en Beelden, D. I, nº. 1.)

LIEDEREN, OVERDENKINGEN EN GEBEDEN.

EERSTE BOEK.

I.

ZIELZUCHT.

O Gij Eenigste, dien ik voortaan
Overal en bij alles bedoel!
Gij begrijpt wat mijn harte doet slaan,
Want Gij heiligt elk beter gevoel.
Heer! ik zegen al wat ik ontmoet,
En geen pad is meer eenzaam of ruw:
Ook de bitterste smart is mij zoet,
Nu ik weet dat zij uitging van U!

In Uw vleugelen-schaâuw, waar ik schuil,
Wordt mijn ziel met Uw zegen gelaafd.
Neem mijn liefde en mijn leven in ruil,
Neem als dankoffer weêr wat Gij gaaft!
Heer! Uw wil is mijn eenigste wet,
Want ik zie dat Gij goed zijt als groot;

En ik volg U met vliegenden tred
Door de zwarte vallei van den dood.

Ik verging als Uw hand mij verstiet:
Och, voltooi wat Uw almacht begon!
Werp omver wat de zonde nog liet,
Woon in 't hart waar Uw Geest overwon —
Tot het uurtjen der aflossing slaat,
En Gij-zelf uw verlangende Bruid,
Met de heerlijkheid Gods op 't gelaat,
In den Hemel uw feestzaal ontsluit!

O gij Hope, die nimmer bedriegt,
Straal mij toe uit uw vriendlijke sfeer!
Op een zee van genade gewiegd,
Werp ik vruchtloos het dieplood ter neêr.
Maar al duizelt mijn zwijmend verstand,
Ik verheug me in mijn Heer en mijn God;
En al zinkt mij de harp uit de hand,
Ook het stamelen-zelfs is genot!

II.

TROOST.

Wijze: Gezang 22.

Als ik, oog en hart naar Boven,
Alles heilig overleg,
Schijnt een kinderlijk Gelooven
Mij de kortste Hemelweg.

Als de laatste windsels vielen
Van mijn eigen wil en waan,
Zult ge, o Heer! het licht der zielen
Mij ook vriendlijk op doen gaan.

Gij begeert een vol vertrouwen
En een onverdeeld gemoed,
Eer ge Uw zoetste balsems dauwen,
Eer Ge Uw Beth-El blinken doet.

Stond de Hel met al haar machten
Ook klapwiekend aan mijn zij',
Onbeweeglijk blijf ik wachten,
Want — Uw vleuglen dekken mij!

'k Moet eerst in Uw waarheid leven,
Wandlen op den wilden vloed,
Diepte en slagboom óver zweven
Aan Uw hand, die wondren doet!

Uit den deemoed groeit de vrede.
Heer! Gij heiligt iedre smart:
Gij bemint een blijde bede,
Die ons opvoert naar Uw hart!

(Vrij gevolgd.)

III.

DE GELIEFDE.

Wijze: Gezang 7.

Van U wil ik niet wijken:
Wijk, Heere! niet van mij —
In alle koninkrijken
Is daar geen schat als Gij.
Al beurde 't morgenkrieken
Mij op in 't lichtgebied,
Al gaf de wind mij wieken,
Iets lievers vond ik niet.

Brengt paerels en juweelen,
De weeldrigste erfenis, —
Wat kan mijn ziele streelen,
Als ik mijn leven mis?
Brengt koninklijke goedren
En keizersstaf en troon, —
Gij, rijkdom der gemoedren,
Gij, Jezus, spant de kroon!

Al moest mijn akker scheuren
Van 't blaakrend zonnevuur,
Gij zoudt er frischheid geuren,
Herschepper der natuur!
Al bood me een vreugdetempel
Zijn zoetsten zwijmelwijn,
'k Wil liever op Uw drempel
Een trouwe Jonger zijn!

Al dreef me een nacht van zorgen
Naakt, dor, naar 't vreemde strand,
Gij waart mij lichte morgen,
Kleed, brood, en vaderland!
Al sneeuwde 't louter bloemen
En gaven om mij heen',
'k Zou alles 't mijne noemen,
Maar minnen — U-alleen!

Gij, Heer! laat rotsen groenen
En zamelt graan van 't meir.
Alle englenlegioenen
En starren zijn Uw heir.
Maar liefde en trouw verzachten
Den lichtgloed Uwer macht:
De ziel houdt op te smachten,
Waar Uwe ontferming lacht!

Roept de Aarde mij ten strijde,
Gij gordt mij 't wapen aan.
Sluipt mij de slaap ter zijde,
Gij doet mij biddend staan.
Gij draagt me in 't eeuwig leven,
Als hier mijn blik verschiet...
U wil ik niet begeven,
En Gij, begeef mij niet!

(Vrij gevolgd.)

IV.

GELOOFSKRACHT.

Bange dagen, lange nachten,
Zorgen over hart en huis,
Tranen in de bedekluis,
Zielesmarten, zieleklachten,
Bij inwendig angstgeklop,
Staaplen zich tot bergen op.

Bevend staat ge, in 't onweêrklaatren,
Boven op de hooge rots,
Midden in het golfgeklots
Van de bodemlooze waatren —
Nergens glooit een wandelbaan:
De open Afgrond gaapt u aan!

Op de kniën neêrgezegen,
Roept ge uw borst, maar vruchtloos, moê:
Nergens lacht een oog u toe,
Nergens wuift een hand u tegen.
Ach, niet lange hardt gij 't meer:
Weldra stort ge duizlend neêr!

Eensklaps, luister! door uw kermen
Klinkt een stem des Hemels heen:
„Werp u moedig naar beneên
„In den schoot van Gods erbarmen!
„Wél die op den Heer vertrouwt:
„God behoudt als niets behoudt!"

En met aarzlend zielsontroeren
Staart ge in d' afgrond aan uw voet,
Waar de dolle branding woedt
En getande klippen loeren —
Ach, uw raadloos ongeloof
Deinst terug van zulk een kloof!

Nu herklinkt de stem van Boven:
„Wie het op Gods machtwoord waagt,
„Zal ervaren wie hem draagt:
„Driemaal zalig die gelooven!..."
En — daar springt ge in 't dreigend graf
Met gesloten oogen af!

Maar, o wonder! Englenwieken
Zijn u eensklaps aangegroeid!
Opwaards zwerft ge.... Uw voorhoofd gloeit
Van een eeuwig morgenkrieken,
En uw hart rust op de borst
Van den Grooten Vredevorst.

V.

ZENDELINGSLIED.

Wijze: Psalm 66.

Straks groeten we onze moederstranden,
  En tarten wind- en golfgebruisch:
Verbroken zijn alle aardsche banden,
  Verlaten staat het ouderhuis.
Wij zweven, wáar de wimpels weemlen,
  Op d' ademtocht van Hem die leeft,
Voor Wien de hemel aller heemlen
  Met oversluierd aanschijn beeft.

Het ga ten leven, 't ga ten doode,
  Hem klopt ons hart, Hem looft ons lied.
Hij die zich wijdt tot Hemelbode,
  Hij rekent op deze Aarde niet.
Als wij in Uw gemeenschap blijven,
  O Eerste en Grootste Zendling Gods,
Dan ligt het anker, waar we aan drijven,
  Geworteld in der eeuwen rots!

De stem die fluistert in onze ooren
  Gelijk een Englenharpgezang,
Is waard dat wij haar dankend hooren,
  Dat wij haar volgen levenslang.
Hier werd nog nooit een hart bedrogen!
  De hoop bezwijm', 't geloof verwint:
Het doel blinkt heerlijk in onze oogen,
  Ook waar de weg in nacht begint.

De Broederkring is wijd getrokken
  Door zeën en gebergten heen:
Toch zal geen macht hun ringmuur schokken —

't Cement der liefde hecht ze aan-éen.
Eendrachtig zwoegen we onder 't zwerven,
Gezegend, meest op 't onvoorzienst!
Één strijden is 't, één rustloos werven
Voor Jezus en Zijn liefdedienst.

't Is zoet en zalig neêr te knielen,
Vereenigd in des Vaders Zoon.
In 't bidden bloeit er voor de zielen
Een daaglijksch weêrzien voor Gods troon.
Al dobbren we op verscheiden baren,
Geen afstand die de harten scheidt!
Al dort de bolster onzer jaren,
De zaadkorl rijpt voor de eeuwigheid!

Straks roept de Heer Zijn welbeminden
Bij 't licht van d' eeuwgen zonneschijn:
Dan zullen wij elkaâr hervinden,
En zonder einde samen zijn.
De sabbatsmorgen na de orkanen,
De palm na 't zwaard, de kroon na 't kruis!
En — na het pelgrimspad der tranen
De blijde rust in 't Vaderhuis!

VI.

DES CHRISTENS HOPE.

Wijze: Gezang 68.

Zielen, die naar 't welbehagen
Van uw Heer en Heiland streeft!
Die in blijde en droeve dagen

Enkel voor den Hemel leeft!
In wat liefelijke hoop
Kronkelt zich uw pelgrimsloop!

Boven, in des Vaders woning,
Wacht u 't rijk genadeloon:
Heerschen zult gij naast uw Koning,
Blinkende op den waereldtroon.
Wie Zijn smaadheid heeft gedeeld,
Wordt Zijn heerlijk evenbeeld!

Als Zijn vijanden, gebonden,
Buigen voor Zijn voetschabel,
Dood en doodsangst zijn verslonden
In de diepten van de hel:
Als God allen alles is,
Dan ontfangt ge uwe erfenis!

Dan zal 't Lichtrijk stoorloos bloeien,
Dat de Heer heeft toebereid:
Liefde zal uw borst doorgloeien
Met een volle tederheid;
't Godsvuur vonkelt rein en klaar
Op der zielen dankaltaar.

Al het stormen is vergeten,
Al het steken van de zon;
's Hemels manna zult gij eten,
Drinken uit de Levensbron:
Eeuwig levende in den Heer,
Hongert gij noch dorst gij meer!

Gods almachtig mededoogen
Neemt den prikkel uit uw smart,
Wischt de tranen uit uw oogen,

Sluit de wonden van uw hart,
En uw dorre dorenkrans
Lost zich op in rozenglans!

In de reine priesterkleêren
Wandelt ge onverderflijk om,
In de liefdedienst uws Heeren
Werkzaam in Zijn Heiligdom,
Waar gij voor een roeping rijpt,
Die gij liefhebt en begrijpt!

Bij een steeds ontwikkeld leven
Zult ge in koningsvrijheid staan,
Waerelden des lichts doorzweven,
Zonnen leiden langs heur baan,
Zielen voeren tot haar God
Onder klimmend heilgenot.

En hoe hooger gij moogt blinken
Van Uws Heilands majesteit,
Zult gij dieper nederzinken
In geknielde oodmoedigheid;
't Ruischt door al uw hallels heen:
„Vrije Gunst, Genade-alléen!"

Staak dan al uw jammerklagen!
Schim en schaduw krimpen al:
Spoedig zal de morgen dagen,
Die geen avond hebben zal.
Voorwaards met uw pelgrimslied:
„Die gelooven haasten niet!"

VII.

KOMT HERWAARDS TOT MIJ!

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Omdat Ge, uit deernis met mijn nood,
Uw heilig bloed voor mij vergoot,
En roept: „Verloren schaap, kom weêr!
„Kom rusten in Mijn schoot!'

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
En worstel niet, in blinden waan,
Om zelf mij van de straf te ontslaan —
Want Gij-alleen, en niemand meer,
Hebt al mijn schuld voldaan!

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Belast en moê naar geest en vleesch;
Van binnen strijd, van buiten vrees,
Geslingerd als een ruischend meir,
Waarop de noodstorm rees.

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Ellendig, blind, en arm, en naakt,
Bewust, dat Gij mijn boeien slaakt,
Mij kleedt met heiligheid en eer,
En ziende en zalig maakt.

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Gij, die geen boetling ooit verstiet,
Ik weet, dat Gij mij 't welkom biedt;
Want storten ook gebergten neêr,
Uw heilwoord wankelt niet!

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Uw liefdemacht en majesteit

Heeft mij verteederd en bereid;
Gij wierpt den laatsten slagboom neêr:
'k Ben de Uwe in eeuwigheid!

Naar 't Engelsch.

VIII.

EEN LIED DES VERTROUWENS.

WIJZE: Gezang 36.

'k Heb mijn hart en leven
In Uw hand gegeven,
Algenoegzaam God!
Is de dag van morgen
Voor mijn oog verborgen,
Gij bestuurt mijn lot.
't Is Uw trouw,
Waarop ik bouw,
Gij, die d' eeuwgen waereldslinger
Vasthoudt met den vinger!

Wacht mij op mijn wegen
Zonneschijn, of regen,
Vreugde, of zielepijn,
Overvloed, of kommer,
Groen olijvenlommer,
Of een zandwoestijn:
Wat Gij doet
Is altijd goed:
'k Wensch mij, liefdrijk Alregeerder!
Minder niet noch meerder.

Mag ik in verrukken
De eêlste rozen plukken,

Die de vriendschap gaf;
Moet ik tot mijn sterven
Over doornen zwerven
Met mijn pelgrimsstaf:
Jezus! Gij
Blijft mij nabij
Als mijn beste Vriend en Broeder,
Trouwer dan een moeder!

Buigt mijn stam reeds over
In het najaarsloover;
Is mijn blad nog groen:
U zijn àl mijn dagen!
Leer me Uw gunst te vragen
En Uw wil te doen!
Heer, bereid
Me Uw heerlijkheid,
Laat mij heengaan in genade,
't Zij dan vroeg of spade!

Of de stormen klaatren
Op de wilde waatren
Van de levenszee;
Of het golfgewiegel
Effent tot een spiegel:
'k Dobber naar de reê...
Als Uw hand
Maar 't roer omspant,
Eindigt eenmaal al mijn slaven
In Uw blijde haven!

Bij mijn laatste woning,
Groote Vredekoning!
Houdt Uw Engel wacht.
Als de heemlen kraken,
Zal ik blijde ontwaken

Na een korten nacht.
Vaar dan wel,
Gij donkre cel!
'k Zweef tot eeuwig lieven, loven,
Levende op naar Boven.

Vrij van strijd en wonde,
Zonder zorg en zonde,
In het Eeuwig Licht,
Buigende aan Zijn voeten,
Jezus te begroeten....
Welk een heilgezicht!
't Is te zoet
Voor vleesch en bloed...
Breek, o Jezus, met Uw handen
De allerlaatste banden!

IX.

GELOOFSMOED.

Geen maantjen licht, geen poolstar lacht:
De bliksem alleenig doorflikkert den nacht.
De wilde draaikolk brult u toe —
Rampzalige stuurman! hoe is u te moê?...

„De donder loei', de maalstroom klots',
„Mijn scheepjen ligt vast als een burcht op een rots.
„Geen nood! Het berst niet, schoon het kraakt:
„God heeft mij 't Geloof tot een anker gemaakt."

Uit het Hoogduitsch.

X.

EEN GEBED.

Gij, die de zonden kent die op mijn ziele kleven,
O Christus! blijf mijn weg, mijn waarheid, en mijn leven!
Wasch mij in 't zoenbloed af, dat vloeide van Uw kruis,
En leid mij door Uw geest naar 't eeuwig Vaderhuis!
Wees Gij mijn liefde, Gij mijn vreugde, Gij mijn smarte,
Mijn daaglijksche arbeid, Gij!... Wat omgaat in mijn harte,
Wat opgaat voor mijn oog, al wat ik werk en wacht,
De lichte dageraad, de starrenlooze nacht,
De eerste aanvang, 't uiterste eind, — 't zij alles in Uw handen
Gelegd, in U gedaan, in U verbeid!... De banden
Der waereld klemmen nog: verbreek ze en maak mij vrij!
Ontzie niet, maar verlos! Vertceder, heilig mij!
Maak mij tot niets, U-zelv' mijn alles! Leer mij sterven
En opstaan in Uw dood en doodstriomf, en erven
Met U die àlles van den Vader erft! Uw smaad
Zij al mijn glorie, en Uw trouw mijn toeverlaat!
Woon in mij! Word mij spijze en adem! Maak me Uw tempel,
Een werktuig in Uw hand, een wachter op Uw drempel,
Uw minste' Apostel! Moet mijn stemme zijn gehoord,
Geef Gij mij woorden, Gij van eeuwigheid Het Woord:
Of wilt Gij 't anders, moet ik zwijgende U getuigen,
Leer zwijgend mij het hoofd aan Uwe voeten buigen!
Want U-alleen is de eer!... En schoon mijn doodsuur sloeg,
Gij Jezus! zijt de mijne: Uw Liefde is mij genoeg.

XI.

HUISLIED.

Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

DE HEER.

Liefste Jezus, Heer en Koning!
Welk een blijdschap, welk een eer!
In onze arme zondaarswoning
Slaat Ge uw tabernakel neêr!
Voor geens Prinsen praalvertooning
Ruilen wij onze' eenvoud meer.

Wat al jaren zijn verstreken,
Eer mijn hart U opensloot!
'k Hoorde U kloppen, 'k hoorde U smeeken...
Eindlijk werd me Uw trouw te groot:
Slot en stugge grendel weken,
En — Gij wierdt mijn huisgenoot!

Sedert — wekt Ge ons elken morgen;
Sints — geleidt Ge ons tred voor tred.
't Doornig kussen onzer zorgen
Schudt Gij tot een rozenbed:
Aan Uw borst zijn wij geborgen,
En voor nood en dood gered!

Heer, waar Gij zijt, woont de vrede!
Gij geeft lust tot elken plicht:
Boven wensch en boven bede
Maakt Gij kruis en kampstrijd licht.
Alles deelt Ge een weêrglans mede
Van Uw zalig aangezicht!

Hoop, Geloof en Liefde strenglen
Palmen rond ons kleen gezin,
Waar vier zielen zich vermenglen
In het smeltvuur Uwer Min.
Gij regeert, en al Uw Englen
Gaan ten onzent uit en in.

XII.

DIE STRAAL WAS UW GENADE.

Over naakte steenrotskloven
Hing een bloemtjen, krank en bleek —
Toen op eens een straal van Boven
Zeegnend tot haar nederstreek.

Nu herleefden gloed en kleuren
Op de saamgekrompen blaân;
En zij vulde met haar geuren
Heel heur eenzaam plekjen aan.

Heer! ai, sla mij zeegnend gade
Tot mijn allerjongsten snik!
Want die straal — was Uw genade,
En die kranke bloem — was ik!

(Gevolgd.)

XIII.

HET VERDWAALDE KIND.

Zie het onverstandig kind,
Spijt vermanen en verboden,
Naakt en bibbrende in den wind
Uit des vaders huis gevloden,
In de blindheid van zijn waan
Aan den rand des afgronds staan!

Bevend slaat de moeder 't gâ,
Met een hartverscheurend kermen;
Hijgend ijlt de vader 't na,
Lokkend met ontsloten armen:
Moeders klaagstem, vaders hand,
Redden 't kostbre liefdepand. —

Wij ook, warsch van wet en tucht,
Weinig meer dan groote kindren,
Zijn des Vaders Huis ontvlucht,
Om losbandig rond te vlindren:
Hoog en hooger klimmen we op,
Tot wij wagglen op den top.

Maar daar blinkt een deerniskreet!
Maar daar houdt een hand ons tegen!
De afgrond, die ons duizlen deed,
Wisselt voor gebaande wegen:
Ginder, boven zon en maan,
Lacht op nieuw ons thuis ons aan!

De eêlste drift in Man en Vrouw,
Bloed- en zielsverknochtheid tevens,
Moedermin en Vadertrouw,

Wat toch zijn ze, o God des levens?
Spiegels, waar Uw licht in speelt,
U w e r Liefde schaduwbeeld!

XIV.

BARMHARTIGHEID.

Desgelijks ook, dat de vrouwen, in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid zich-zelven vercieren, niet in vlechtingen des hairs, of goud, of paerlen, of kostelijke kleeding: maar, hetwelk den vrouwen betaamt die de Godvruchtigheid belijden door goede werken.

De Apostel PAULUS.

Op 't balfeest, waar, te nacht, de dag in 't waschlicht vonkelt,
De warmte zomert aan den haard,
Waar de afgodsslang der eeuw, de Wals, haar schubben kronkelt,
De Lust uit honderd spiegels staart;
Waar alles maskers draagt van lachjens en van stralen,
De trotsche Ellend, de booze Smart;
Waar 't harte hupplend in de voeten schijnt te dalen,
De zinnen in de plaats van 't hart:
Hoe licht vergeet ge daar, gij Schoone! dat daar buiten
Een Winter woedt, een Armoê staat,
Die, hongrig en verkleumd, de schimmen op uw ruiten
Benijdend, morrend gadeslaat;
Dat een juweel te min een dankbre meerder maakte,
Wiens tranen zuivrer paerlen zijn;
Dat gij u 't schoonste kleedt door 't kleeden van den naakte,
Daar liefde méer is dan satijn!
De ziel die pas de wiek ter vlucht heeft uitgeslagen,
Krimpt en verliest ze in 't feestgedruisch.
En daarom sprak de Heer: „'t Is beter bij die klagen
„Dan in het schaatrend vreugdehuis."

En daarom juicht mijn hart en zijt gij d' Englen schooner,
Als we u ten tempel op zien gaan,
Waar de aardmonarch in 't goud, in lompen de arbeidlooner,
Als broeders voor één Vader staan!
Die arme is mooglijk rijk in 't Koninkrijk des Heeren,
Die waereldheer een bedelaar! —
Geef! wat ge om God verlaat, zal tot u wederkeeren:
Verhonderdvoud hervindt gij 't Dáar!
Kies de aalmoes en 't gebed voor balkleed en gesteente,
Voor 't stof uw ziel, voor de Aard Gods Geest!
Onzichtbaar weven ze u, genoode in Gods Gemeente,
Een lichtgewaad voor 't Eeuwig Feest!

XV.

ZIJ KOOS DE WAEREELD.

De waereld gekozen,
De waereld voor God!
Heur doornige rozen
Voor 't heilig genot!
Gekozen de waereld,
Die rustlooze zee
Die wentelt en dwaerelt,
Voor de eeuwige reê!

Zij waagt op de stroomen
Haar vreugde, haar rust;
Reeds ziet ze, in heur droomen,
De vriendlijke kust;
Maar — de onweêrs genaken
Met vliegend gespan:
Hoe ras zal ze ontwaken!
En, arme! wat dan?

Dan dreigen de kolken
Heur dobbrende boot;
Dan fronzen de wolken,
Dan ratelt de dood!
Nabij en van verre
Geen star die verrijst,
Waar Bethlehems Sterre
Den weg ons niet wijst!

De kelk der vermaken,
De kransen der eer,
't Zinkt al in de kaken
Des afgronds ter neêr.
Dan stijgen de kreeten:
„O God van genâ!
„Dát kon ik niet weten....
„Sta bij! ik verga!"

Neen, dolende harten!
Gij weet het niet, neen!
De waereld geeft smarten,
Lijdt schipbreuk, vliegt heen'.
Bij Jezus alleenig
Is vreugde en genot,
Zoo heerlijk en eenig
En eeuwig als God!

Komt! wendt dan uwe oogen
Van de ijdelheid af!
Heur lach is een logen,
Heur poort is een graf.
Weg, droomen en schimmen!
Het nachtgordijn viel —
Het Licht staat ter kimmen:
Het schijne in uw ziel!

(Van verre naar 't Engelsch.)

XVI.

DE TROOST DER GENADE.

Van Thabor naar Gethsemané:
Eerst hemelvreugd en hemelluister,
Dàn zweet en tranen, schemerduister
En onuitspreeklijk zielenwee!

Eerst de Englenzang in Efrata,
De Herdersgroet, de Star der wijzen:
Straks doodsgevaren die verrijzen,
En vlucht en vreemdlingschap daarna.

De heilige oever der Jordaan,
Gods stem: „Mijn Zoon, mijn welbehagen!"
Dàn 't naakt woestijnzand veertig dagen,
De vuurproef en de worstelbaan.

Der martelaren eersteling
Staat van eens Engels glans omvloten:
De Hemel Gods wordt hem ontsloten —
En wat is 't eind? De steeniging!

Zóo reikt Gods wijsheid eerst het brood
Tot sterking op de dorre wegen:
Vóor elken jammer gaat een zegen,
En — overwonnen wordt de nood!

Als ge ongekende vrede smaakt,
Als uw geloof wil jubelzingen:
„Met Hem vermag ik alle dingen!"
Wees dan bereid: de proeftijd naakt!

De vlucht uws geestes wordt gestuit;
De wateren des lijdens klimmen;

Orkanen woeden aan de kimmen
En blazen al uw starren uit.

De tichel staat in vollen gloed,
Want zevenvoudig blaakt nu de oven:
De bede klimt bezwaard naar boven,
Bevochtend met een tranenvloed.

Gij zoudt bezwijken, maar uw hart
Weet Wie den gang des lijdens regelt:
Gij zijt door Gods genâ verzegeld,
En zieldoorzuivrend werkt de smart!

Zóo reikt de Heer u de artsenij
Vóor nog de wonden pijnlijk branden:
Zij komen beiden uit Zijn handen,
En wat er komt, Hij is er bij!

Vrij naar 't Hoogduitsch.

LIEDEREN, OVERDENKINGEN EN GEBEDEN.

TWEEDE BOEK.

I.

DE KERK DES HEEREN. [1])

De Heiland zal Zijn Trooster zenden,
Den Heilgeest, die Zijn volk herbaart;
Met waarheid gordelt Hij hun lenden,
Hij geeft hun 't eeuwig Woord tot zwaard.
Geen vuurpijl zal hun schild doordringen,
Of al de boozen hen bespringen,
En de opgeborsten Afgrond raast.
Hij stort een veêrkracht in hun harten,
Die Hel en Hades uit durft tarten
En zelfs de duivelen verbaast!

[1]) In het laatste Boek van zijn Verloren Paradijs doet MILTON den Aartsengel Michaël nederdalen, om, op Goddelijke last, onze gevallen stamouders uit het Paradijs te verdrijven. Vooraf echter leidt de Godsgezant Adam naar een hoogen berg, waar hij hem, in een vizioen, de naaste toekomst doet aanschouwen, en hem verder de komst van Christus, Zijn lijden en Zijn heerlijkheid, eindelijk ook de lotgevallen Zijner Gemeente tot op Zijn jongste wederkomst, in breede trekken afmaalt. De volgende Lierzang nu is aan die profecie des Aartsengels ontleend.

Die Geest zal gaven neêr doen dalen
Op menig hooge Apostelrij.
Hoort, op hun vuurtong nieuwe talen!
Ziet, nieuwe wondren werken zij!
Zij gaan, zoover des hemels wolken
Zich spreiden, ook den versten Volken
De blijmaar brengen van Gods Zoon.
Zóo strooien zij de levensblâren,
Tot zij, gekroond als martelaren,
Opvaren tot den glorietroon.

Maar wolven zullen binnendringen,
Verwoede wolven, tuk op roof:
Voor goud verminken ze en verwringen
De heilgeheimen van 't Geloof.
Zij zullen de Eeuwge Waarheid smaden
En kleeden in de spotgewaden
Van Menschenwaan en Menschentrots.
Zij zullen op hun purpren stoelen
Om 's Waerelds eer en rijkdom boelen,
En huichlen zich gezalfden Gods!

Zij zullen 't arme Volk verpletten
Met lasten, gruwzaam uitgedacht,
Met valsche geestelijke wetten,
Gesteund door vleeschelijke macht!
De Liefde zal zich schuw verschuilen,
Gods Tempel schudden op zijn zuilen,
't Geweten kermen op 't schavot:
Geen andre keus is hun verbleven,
Dan — als der slaven slaaf te leven,
Of — vrij te sterven in zijn God!

De martelschroeven zullen kraken,
En menig, door geweld of list,
Zal, met de ontzetting op de kaken,

Zich buigen voor den Antichrist.
Dan vindt, bij ziellooze gebeden
En uiterlijke plechtigheden,
Het grootste deel een valschen vreê.
Dan is de groote nacht gekomen —
Maar biddend waken alle vromen
Bij 't: Miserere, Domine!"

Dan vliegt van 't Westen naar het Oosten
Een bliksemstraal!... 't Is dag: Hij komt,
Die Zijn verslagen volk zal troosten —
De Hemel scheurt, en de Aard verstomt.
De ratelende wolken dragen
Den Richter op Zijn gloriewagen,
Van al Zijn Engelen omringd;
De Satan en zijn vloektyrannen
Zijn in den poel des vuurs verbannen,
Die in de oneindigheid verzinkt.

De zuiverende vlammen tintlen,
De wijde waereld brandt alom:
Daar steigert uit de doode cintlen
Een nieuw en heerlijk heiligdom,
Een jeugdige Aard, aan nieuwe Heemlen
Gehuwd, waar lichtgestalten weemlen
In Goddelijke majesteit!
Rechtvaardigheid en Vreê regeeren:
En uit de Liefdebron des Heeren
Springt de eindelooze zaligheid!

Naar MILTON.

II.

ALS MIJN HEILAND WEDERKEERT.

Als mijn Heiland wederkeert,
Zegt mij, heilige Englenreien!
Hoe naar waarde Hem vereerd?

Moet mijn hand hem palmenmeien,
Rozen uit de lentezaal,
Purper en scharlaken, spreîen?

Of uit amethysten schaal
Hem het wierook toe doen walmen,
Golvende op den zonnestraal?

Moet ik nieuwe jubelpsalmen
Leggen op der zangren mond,
Bij 't gedreun der orgelgalmen?

Moet ik meê d' ontroerden grond
Van het klokgelui doen beven,
Dat Zijn blijde komst verkondt?...

Neen!... Maar waar' me een stem gegeven,
Zoet als Davids harp bezat,
Hoe mijn lied Hem toe zou zweven!

Had ik rijker geurenschat
Te offren dan de zoetigheden
Uit Aärons wierookvat!

Had ik hymnen, dankgebeden,
Hallelujahs Zijner waard,
Om Hem meê voor 't oog te treden!

Maar — mijn cither is ontsnaard,
Stamelklanken doe ik rijzen!
En toch ook — geen lied ter aard'

Kan Hem ooit naar waarde prijzen,
Tot Wiens lof de Hemel klinkt,
Die op heilige englenwijzen

Eeuwig Hem hozanna zingt...
Gij! die in de verste verte
Op den troon der eere blinkt,

Let Gij op mijn liefdesmarte,
Die geen lied heeft dan een traan,
En geen altaar dan een harte

Nog met zonde en zorg belaân?
Ja! door deernis aangedreven,
Ziet Gij de armoê zeegnend aan.

Wat ik heb, dat wil ik geven,
Mij, mij-zelv', die U behoor,
Al mijn krachten, heel mijn leven!

'k Wil U volgen op het spoor,
Waar ik Uw banier zie wenken,
Hoogten over, diepten door!

'k Wil Uw wondren overdenken,
Deelen in Uw lijdenskamp,
Aan Uw levenswoord mij drenken.

'k Wil, bij nacht en neveldamp,
De olie des geloofs doen stroomen
In de ontstoken bruiloftslamp.

'k Wil me ontscheuren aan mijn droomen,
Dat Ge, o Heer! mij wakend vind',
Als Gij plotsling weêr zult komen.

'k Wil, oodmoedig als een kind,
Aan Uw kracht de kracht ontleenen
Die de Waereld overwint!

Door Uw heilig licht beschenen,
Door Uw goeden geest verblijd,
Wandel ik getroost daarhenen.

Als mij 's waerelds lust bestrijdt,
Zeg ik: „IJdel is uw streven:
„'k Ben den Hemel toegewijd!"

Wil mij 's waerelds zorg doen beven,
'k Zeg dan: „'k Dien een Heer, Wiens hand
„'t Kleed der lelie heeft geweven!"

Voelt mijn hoop zich aangerand,
'k Zeg dan: „Neen, geen hoop verloren:
„'s Heeren Woord houdt eeuwig stand!"

Klinkt dan 's nachts de roep me in de ooren:
„IJl den Bruîgom te gemoet!"
'k Zal het met verrukking hooren:

'k Zal mij werpen aan Zijn voet,
'k Zal mijn laatste vrees verwinnen,
Biddend bij mijn welkomstgroet:

„Heere Jezus, laat mij binnen!"

Naar VON MEYER.

III.

NA LIJDEN, VERBLIJDEN.

De Heer verblijdt Zijn gunstelingen:
Toch mag de ziel, die Gode leeft,
Niet stéeds den psalm der vreugde zingen,
Alsof zij nimmer droefheid heeft.
Zij kent haar uren en haar dagen,
Waarin zij al haar vlekken ziet,
En, met een diep en spraakloos klagen,
Beschaamd naar Jezus' voeten vliedt.

Wel is de smart der blijdschap tegen;
Maar voert de smarte tot berouw,
Dan is er in de droefheid zegen,
Dan zijn de tranen hemeldauw!
Zij kunnen 't hard gemoed verweeken,
Zóo dat, bij 's Heeren zonneschijn,
De bloesems uit de windsels breken,
De liefdevruchten zichtbaar zijn!

Die nimmer wist van zieletreuren,
Die nooit geweend heeft tot zijn God,
Ving nooit een straal uit 's Hemels deuren,
En kende nimmer zielsgenot.
De middag zal het schoonste blinken
Na korte zonsverduistering,
De Sionsharp het helderst klinken
Als ze eenmaal aan de wilgen hing.

Hierná zal 't eeuwig blijdschap wezen!
Dáar zal mijn ziel ten reie gaan,
Geen slaanden satansengel vreezen
Noch 't branden van den boetetraan.

Want met den bronâar aller Zonden
Verdwijnt de bron van alle Pijn:
Indien de Zaalgen schreien konden,
Het moest van groote vreugde zijn!

(Bewerkt naar een oud Zeeuwsch lied.)

IV.

AAN GOD.

Juist zóo als ik Uw beeld, o Heer!
In 't Evangelie vind,
Zijt Gij de God dien ik begeer,
Uw zwak en zondig kind.

Hoe dankbaar juich ik elken dag,
Dat Gij niet anders zijt,
Dat ik U zóo erkennen mag,
En zóo me in U verblijd!

Ik ben zoo nietig, Gij zoo groot,
Ik arm, en Gij zoo rijk;
Ik, raadloos; Gij, hebt raad in nood
En — redding te gelijk!

Ik smaak Uw liefde in vreugde en smart,
Gij zijt alom nabij,
En leg ik stil de hænd op 't hart:
Ik voel, ook dáar zijt Gij.

En daarom juich ik, dat Gij zijt
Gelijk Gij zijt, o God!
De Vader, Wien mijn ziel zich wijdt,
Mijn eeuwig heilgenot!

(Naar SPITTA.)

V.

VERLANGEN NAAR HET AANGEZICHT DES HEEREN.

Heer, mijn Heil! wat houdt Ge U dus verborgen?
Zie, hoe zich mijn ziel voor U ontsluit!
Wakend zucht ik naar den tragen morgen,
Smachtend zie ik naar Uw weêrkomst uit.
Zoudt Gij dan geen deernis meer gevoelen,
Gij die mensch waart! voor eens menschen smart?
Is mijn naam verdwenen uit Uw hart?
Weet Uw liefde, als de onze, van verkoelen?

Als Johannes heb ik aangelegen
Aan Uw trouwe borst, en 'k vond er rust;
In Uw omgang smaakte ik hemelzegen,
Uw gemeenschap was mijn hoogste lust.
Sints Gij me opleidde op de rechte paden,
Ben ik eeuwig vast aan U verknocht.
Sints mijn zielsoog U aanschouwen mocht,
Kan ik aan Uw beeld mij niet verzaden!

Waart Gij niet mijn Heiland en mijn Hoeder?
Hebt Gij me ooit verlaten als ik viel,
Mij niet aangenomen als Uw broeder,
Geen gestalte ontfangen in mijn ziel?
Hebt Ge in mij geen godlijk licht ontstoken,
Mijn geloof niet op een rots gegrond?...
En nu tast ik blind en hulploos rond:
'k Mis U, en ik voel mijn kracht gebroken?...

't Is als ligt een nevel op mijn oogen:
't Is hier binnen donkre middernacht.
'k Wil ontworstlen — ijdel is mijn pogen!
'k Zoek een lofzang, en ik vind — een klacht!

'k Spreek mij-zelven moed in — 't wil niet baten!
Waar ik ga, 'k ben eenzaam en alleen:
Ach, mijn vreê, mijn vreugd, mijn rust is heen'...
Vredekoning, waarom mij verlaten?

Gij-alleen, o Heiland! zijt mijn Leven,
Gij mijn Levensbron, mijn Levenslicht!
De oogen naar Uw heiligdom geheven,
Zoek ik, Heer! Uw vriendlijk aangezicht.
Maar ik mag den drempel niet betreden;
'k Wacht vergeefs van verre 't morgenrood —
't Is zelfs of er lood hangt, drukkend lood,
Aan de vleuglen mijner smeekgebeden!

Gij, die ik zoo dikwerf heb gevonden,
Laat U vinden! Neem op nieuw mij aan!
Scheidt ons nog de veelheid mijner zonden?
Neen, die zijn aan 't kruis te niet gedaan!
Op Uw woord heb ik genâ verworven,
En Gij kocht mij Gode met Uw bloed:
'k Viel mijn God op Golgotha te voet,
'k Ben der zonde op Golgotha gestorven!

Laat U dan, mijn Vriend! o, laat U vinden!
Wentel Gij de zorgen van mijn borst!
Drijf de neevlen weg, die mij verblinden,
Wees de mijne op nieuw, mijn Vredevorst!
Leer mij bidden, hopen en vertrouwen!
Wie U eenmaal heeft gekend, o Heer!
Kan voor eeuwig buiten U niet meer....
Laat me op nieuw Uw aangezicht aanschouwen!

(Vrij gevolgd.)

VI.

TROOST IN DEN NACHT.

't Koninklijke hoofd omstrengeld
Met den starrendiadeem,
Komt de stille Nacht, en mengelt
In de galle honigzeem.
Droomen, zoet en schoon, bezoeken
Zegenend de harde spond,
En des levens scherpe hoeken
Worden lieflijk afgerond.

Alzoo strookt de Nacht de smarten
Met fluweelen vingertop;
Alle bitterheid des harten
Lost ze in zachten weemoed op.
Tranen die niet vloeien konden,
Stroomen mild en onverlet,
En uit diepe zielewonden
Rijst een stil Geloofsgebed.

(Naar GOTTFRIED KINKEL.)

VII.

ZIELE-TROOST.

Gelijk in de zee, op den bodem beneden,
Een bloemhof ontluikt, dien geen menschenoog ziet:
Zóo bloeien hier binnen de stille gebeden,
Barmhartige Heer! die een zondaar U biedt:
En Gij, die geen bevenden halm hebt vertreden,
Gij weigert ze niet!

Gelijk de magneetnaald, in donkere nachten,
Toch immer zich keert naar de star die zij mint:
Zóo keert ook mijn hoop, onder tranen en klachten,
Steeds weder tot U, o mijn Heiland en Vrind!
Totdat zij op nieuw, boven wenschen en wachten,
Uw heillicht hervindt!

(Naar THOMAS MOORE.)

VIII.

UIT DE DIEPTE.

(EEN OUD-DUITSCH VOLKSLIED.)

Gij Jezus! Toevlucht van mijn hart!
Mijn Lichtstar uit den Oosten!
Gij ziet mijn nacht, Gij kent mijn smart:
Gij kunt en zult mij troosten.
O maak mij stil
In Uwen wil,
En leer me in dood en leven
U heel mijn ziele geven!

Gij Jezus! Rots van mijn gemoed!
Ai, zie mij tot U treden!
Besprenkel met Uw heilig bloed
Mijn zondige gebeden!
Draag Gij ze, o Zoon!
Naar 's Vaders troon,
En laat mijn geestlijke' ooren
Het godlijk: „Amen!" hooren.

Gij Jezus! Leven van mijn ziel!
Geef leven aan al de Uwen!

Doe, waar de winter nederviel,
Uws Geestes lente luwen!
Bescherm alom
Uw eigendom,
Dat Uw verlosten Boven
U eens voor eeuwig loven!

IX.

HET BESTE DEEL IS MEER DAN VEEL.

Niet naar veel te jagen,
Stil zijn kruis te dragen
In des Heeren kracht:
Dát doet starren stralen
In den zwartsten nacht,
Dát een hemel dalen,
Waar de vrede lacht!

Vader van genade!
Sla mij vriendlijk gade,
Sterk mij tot mijn plicht!
Naar des Levens kusten
Zij mijn voet gericht,
Tot ik uit mag rusten
In Uw Sabbatslicht!

X.

TROOST IN HET LAND DER VREEMDELINGSCHAP.

EEN REISLIED VAN DEN ZENDELING NEUMANN.

(Uit zijn dagboek, van het Chineesche eiland Putoy, Zondag 2 Mei 1852.

Mist gij hier vrienden en verwanten,
Wat nood, als hier en overal
Een leger blinkende trawanten
Uw eenzaam pad omstuwen zal?
Wat nood, of hier de dierbren scheiden,
En niet één pelgrim met u gaat,
Wanneer Gods Englen u geleiden,
En Jezus u ter zijde staat?

Waarheen zich ook mijn schreden wenden,
Des Heeren voetbank draagt mij nog!
Ben ik omringd van onbekenden,
God, die mijn roem is, kent mij toch!
Mijn Heiland neemt mij in Zijn hoede:
't Is of mijn ziel Zijn aanschijn ziet.
En 'k hoor Zijn stem: „Wees wel te moede!
„Uw Vader, kind! vergeet u niet!"

XI.

EEN BLIK VOORUIT.

Als eens mijn uurtjen komen zal,
En ik van de aard moet scheiden,
Wil Gij dan in het schaduwdal,
O Jezus! mij geleiden.

'k Beveel in Uwe hand mijn geest,
En volg, o Heer! U onbevreesd
Naar 's Hemels groene weiden!

Wel zal ik beven op 't gezicht
Van al mijn duizend zonden,
Daar mijn geweten-zelf mij richt
En schuldig heeft bevonden:
Maar denken wil ik aan Uw dood,
O Heer! en vlieden tot Uw schoot,
En schuilen in Uw wonden.

Ik weet in Wien mijn hart gelooft:
Gij zult mij niet begeven!
Zijn niet Uw leden, Godlijk Hoofd,
Onscheidbaar saamgeweven?
Ja, als ik sterf, dan sterf ik U,
Want, Heer! Uw dood verwerft reeds nu
Mijn ziel een eeuwig leven!

Nu Gij den dood verwonnen hebt,
Blijf ik in 't graf niet rusten:
Mijn ziel, die reeds de vleugels rept,
Vreest 's waerelds leed noch lusten.
Waar Gij nu zijt, zal ik eens zijn!...
Gegroet dan, eeuwge Zonneschijn
En blijde Hemelkusten!

Zoo sterve ik zonder vrees of schrik,
Getroost in Uw erbarmen:
Mijn sluimring duurt één oogenblik —
Gij zult mijn stof beschermen.
Straks roept Uw stem: „Ontwaak! Ik klop!"
Dan rijs ik uit de windsels op,
En — werp mij in Uwe armen!

Naar NIKOLAUS HERMANN.

XII.

HET WOORD GODS.

Houd u met volstandig harte
Biddende aan uws Heeren Woord!
Onder 's waerelds smaad en smarte
Biedt het u een toevluchtsoord.
Schuil in Zijn beloftenissen
Met een stillen kinderzin!
't Zal uw krank geloof verfrisschen,
't Stort u Licht en Leven in!

Hemelvreugde doet het bloeien
In het hart tot God gekeerd.
Hemelvuurvlam doet het gloeien,
Die verwarmt maar niet verteert.
Kiemen, die verstorven lagen,
Spruiten onverganklijk voort:
Alles zal hèm vruchten dragen,
Die gezaaid heeft met Gods Woord!

't Is een straal uit Hooger Sfeeren,
Die des waerelds nacht verblijdt;
't Is de sterke hand des Heeren,
Die ons vasthoudt in den strijd.
Alle steunsels mogen wijken,
Dit weêrstaat de zwaarste last:
Vreest uw scheepjen voor bezwijken,
Eeuwig houdt dit anker vast!

Laat des Heeren Woord u laven!
Laat het schijnen voor uw voet!
Zelfs de bange nacht der graven
Wordt verhelderd door zijn gloed.

Blijf aanbidden en gelooven!
Sta uw besten schat niet af!
Laat u 's Waerelds haat niet rooven
Wat u 's Hemels liefde gaf!

Houd het vast! — Ach, hier beneden
Is al 't andre wind en waan,
IJdelheid der ijdelheden,
Pas ontloken of vergaan!
Bloesems, die het oog verkwikken,
Dorren in des plukkers hand:
Alles duurt hier oogenblikken —
's Heeren Woord houdt eeuwig stand!

Altijd rijker vloeit het leven
Uit die Levensbron u toe:
Zij wordt nimmer moê te geven, —
Wordt gij 't nemen nimmer moê!
Onderzoek, met stille bede
Dat des Heeren geest u leid'!
Dan geniet ge in 's Heeren vrede
't Voorgevoel der Zaligheid!

(Van verre naar 't Hoogduitsch.)

XIII.

HYMNE AAN JEZUS.

O Heer der heerlijkheid en tevens Man der smarte!
Al wie U liefhad, heeft tot lijden zich bereid.
Wie immer U verkoos tot koning van zijn harte,
Erft eerst Uw doornenkroon en dan Uw heerlijkheid!

Men lijdt om Uwentwil, o Heer! tot in zijn droomen:
Zoo leed, schoon ze U niet kende, uws valschen Rechters gâ.

Wie op Uw weg verschijnt, zal 't vonnis niet ontkomen,
Maar draagt, als Simon, straks U 't zware kruishout na.

Uw Jongren zijn gehaat; zij worden schuw ontscholen:
De waereld mijdt hen of verstoot hen waar ze kan.
En in dit ballingsoord, waar Adams kindren dolen,
Zijn die U volgen, Heer! dus tweemaal in den ban.

Al wie U minde, leed; maar wie voor U ook leden,
Zij hebben er Uw dienst te meerder om bemind.
De smart verbindt aan U, bij tranen en gebeden,
Gelijk, bij lach en lied, de vreugde aan de Aard verbindt!

Gelijk een eedle wijn verrukt de smart Uw Jongren,
Die Gij, o Heer! tot Uw onzichtbaar feestmaal noodt:
Zij danken, als zij bij hun leêge spinde hongren;
Zij zingen hymnen, ook bij 't grijnzen van den dood!

Gezegend hij, die, als die Simon van Cyrenen,
Gewillig deelt in 't kruis dat hij U dragen ziet,
Die d' alsem drinken wil en al de tranen weenen,
Die Ge in Uw lijdenskelk voor de Uwen achterliet!

Gezegend, die, als Gij vol herderlijk erbarmen,
Uw offer voortzet en uw lijdenslasten torst!
Mijn droom — terwijl hij strijdt — aanschouwt Hem in Uwe [armen,
Gelijk Johannes eens het hoofd boog aan Uw borst!

Hij-zelf, terwijl hij zwoegt naar 's kranken legerstede,
Het dwalend schaap bejaagt, het zooglam draagt en kweekt,
Hij-zelf rust aan Uw hart in kalmen sabbatsvrede,
En luistert naar Uw stem, die in de stilte spreekt.

Gezegend, die, als Gij, getrouw in zijn bescherming,
De kudde leidt en weidt, tot aan het dal der doôn!
Zijn arbeid groeit door zijn ontferming, zijn ontferming
Groeit door zijn arbeid aan! Liefde is zijn lust — en loon!

Gezegend, die, als Gij, het toezicht houdt der zielen!
Hem is de taak, die zich elk Christen wenscht, bereid.
Hij kan zoo vaak hij wil aanbiddend voor U knielen;
Gij zijt zijn waereld, waar geen Waereld hem van scheidt!

Gezegend hij, als 't rein verlangen hem mag drijven,
Om stemmen toe te doen bij 't Loflied daar omhoog,
In de algemeene vreugd gants onbekend te blijven,
Gezaligd door den blik van Gods goedkeurend oog!

(Naar A. VINET, Théologie Pastorale;
Introd. § 1. pag. 23.)

XIV.

TOT ZOO LANG.

„Uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wijsheid van God en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing."
De Apostel PAULUS

Angstig tastende als de blinden,
Doolde ik onophoudlijk voort:
Zoekend, zonder ooit te vinden,
Vragend, maar niet aangehoord...
Tot ik — naar de Bron der waarheid
Jezus volgde, en Hem alléen,
En in onbewolkte klaarheid
Mij de Wijsheid Gods verscheen.

Troosteloos van één gereten,
Kwijnde mijn doemschuldig hart;
Maar in 't wroegende geweten
Bleef de prikkel mijner smart:

Tot ik — met mijn zielewonden
Naar het kruis van Jezus ging,
En in ruil voor al mijn zonden
Zijn Gerechtigheid ontfing!

'k Zocht de lauwerkrans te plukken,
Die de Deugd haar Priestren biedt;
Menig zonde deed ik bukken,
Maar het harte bukte niet:
Tot — de valsche lauwren dorden,
Tot — de geest dien Jezus geeft,
Hier dat nieuwe hart deed worden,
Dat naar Heiligmaking streeft!

Zielevreugd en boezemprangen
Wisslen ieder oogenblik:
'k Voel een ongestild verlangen
Tot mijn allerjongsten snik.
Maar de Hoop verguldt de zoomen
Van des waerelds nachtgordijn:
Jezus komt eens — en volkomen
Zal dàn mijn Verlossing zijn!

Naar het Hoogduitsch van LUDW. C. LENTZ,
Evang. Luth. Predikant te Amsterdam. [1])

XV.

EEN ENGEL OP AARDE.

Daar gaat hier beneden een Engel in 't rond,
Dien God in Zijn gunst ter vertroosting ons zond:
Zijn hand is met rozen des hemels gevuld;
Zijn voetstap is vrede, zijn naam is — Geduld.

[1]) Ook N°. XII op bl. 133 en 134 („Gods Woord") is naar LUDW. C. LENTZ.

Hij draagt door de doornen; hij sterkt in den strijd;
Hij spreekt als profeet van een Beteren Tijd;
Met bloemen omringt hij het drukkende kruis,
De zoetheên bezingt hij van 't Vaderlijk Huis.

Hij tempert tot weemoed de knagende smart;
Hij teugelt de stormen in 't jagende hart;
Zacht lokt hij den glimlach uit rimpel en kreuk;
En langzaam maar zeker geneest hij de breuk.

Hij schenkt aan uw tranen een zalig genot;
Hij gunt u 't verlangen, maar voert het tot God;
En als een: „Wáarom?" naar de lippen u stijgt,
Dan wijst hij naar Boven, en kust u, maar — zwijgt!

Hij geeft juist geen andwoord op iedere vraag;
Maar schrijft in uw vendel: „Geloof en Verdraag!"
Hij spreekt wel niet veel, maar hij denkt des te meer —
Aan 't doel van de reis, aan de rust bij den Heer!

Naar SPITTA.

XVI.

DES HEEREN.

Heer! Gij hebt me Uw woord geschonken,
  En ik geef het nooit weêrom.
Uw genâbeloften klonken
  In mijns harten heiligdom.

Nu met vreugde, dan met smarte,
  Hebt Ge, o Heer! mij opgezocht,
Of Gij dat gesloten harte
  Winnen en — vernieuwen mocht!

Dat ik zwak ben, moet Gij weten;
Dat Gij sterk zijt, weet ook ik:
Mijn verwinnaar zult Gij heeten
Tot mijn uiterst oogenblik.

Niets, o Heiland! zal ons scheiden:
Ik ben de Uwe, Gij zijt mijn.
Blijf mij steunen, blijf mij leiden,
Tot wij bij den Vader zijn!

Gij zijt mijne! want Uw leven,
Want Uw heilig hartebloed,
Heeft Uw liefde prijs gegeven,
Die mijn zonde heeft geboet.

Alle zorgen en bezwaren
Maakt Gij tot een lichte last:
'k Zal U nimmer laten varen,
'k Houd U eeuwig, eeuwig vast!

Gij zijt mijne! O, laat Uw vrede
Mij verkwikken als ik bad!
Noachsduive, keer' mijn bede
Met een groen olijvenblad!

Gij zijt mijne! O, laat Uw lijden
Mij vertroosten in den nood!
Leer mij naar Uw voorbeeld strijden,
Als ik worstel met den dood!

Ja, hoe fel Zijn prikkel woele,
Ik ben de Uwe en Gij zijt mijn!
Als ik U maar bij mij voele,
Zal mijn einde zalig zijn.

LIEDEREN, OVERDENKINGEN EN GEBEDEN.

DERDE BOEK.

I.

GEDULD.

Ach, hoe lang nog zal ik wachten,
Zal ik vreezen, zal ik smachten?
Uren worden eeuwen lang:
Vader! 't is Uw kind zoo bang.

— Geduld!
Banden der vreeze belemmren de vrijheid,
Maatloos verlangen ontzenuwt de kracht;
Eeuwen zijn uren in 's Heeren nabijheid:
Volg gij Zijn schreden door nevel en nacht!

Ach, hoe lang nog zal ik lijden,
Zal ik zwoegen, zal ik strijden?
Is dan alles wat ik droeg,
Immer, immer niet genoeg?

— Geduld!
Doof eerst dien gloed, die uw boezem doet hijgen!
Draag eerst uw kruis met oodmoedig geduld!
Breng dien oproerigen wil eerst tot zwijgen:
Hij moet het doen, die de tijden vervult!

Ach, hoe lang, in 't stof gebogen,
Zie ik uit met schreiende oogen?
Gij, die droeven troost verleent!
Heb ik nog niet uitgeweend?

— Geduld!

Tranen, God zond ze en God telde ze tevens;
Blonken ze ook niet in het oog van Gods Zoon?
Tranen zijn dauw op den akker des levens!
Tranen zijn paerlen in de eeuwige kroon!

Ach, hoe lang nog zal ik klagen,
Vruchteloos om uitkomst vragen?
God der Liefde, treft mijn smart
Dan niet meer Uw Vaderhart?

— Geduld!

't Hart van den Vader staat steeds voor u open!
De eindlooze liefde verloochent zich niet!
Geeft ze u niet alles in alles te hopen,
Dán ook wanneer gij heur raad niet doorziet?

Ach, hoe lang, van wee bevangen,
Smelt mijn ziel in klaaggezangen?
Zing ik, als in 't blij weleer,
Nooit een psalm der vreugde meer?

— Geduld!

Oodmoed en hoop en geduld en vertrouwen,
Moeten beproefd en gehard in den strijd.
Slechts die geloofd heeft, zal klaarlijk aanschouwen!
Slechts die getreurd heeft, wordt waarlijk verblijd!

(Vrij gevolgd.)

II.

HET VERDORDE BLAADTJEN.

Blaadtjen, door de Noordsche vlagen
Van den stengel afgeslagen,
Werwaards gaat gij?

— „'k Weet het niet!
Wind en zefier doen mij dwalen
Naar een onbekend verschiet,
Van de bergen naar de dalen,
Van de vlakte naar het riet:
Nu eens in de zonnestralen,
Dan eens waar de regen giet.
'k Mag niet vragen
En niet klagen:
'k Ga waar álles heen moet gaan,
't Lenteroosjen
Met zijn bloosjen,
En de groene lauwerblaân!"

Naar 't Fransch van ARNAULT.

III.

IN 'T BOSCH.

O mijn herbergzaam Woud! beminlijke Eenzaamheid!
Hoe gaarne dwaal ik rond door uw geheimste wegen!
't Is of me een Engel door uw doolhof begeleidt,
Want Englenvrede waait me in ieder koeltjen tegen.

Een zachte weemoed drijft door al de boomen heen'
Gelijk een dunne damp; daar klinken zoete tonen;
En 't vlugge beekjen zelfs, vertragend bij mijn schreên,
Schijnt mij naar 't diepst van 't bosch al fluistrend meê te tronen.

O, 'k weet, de dood-alleen ontstaat van 's levens strijd;
Maar anders — mocht ik hier, vergetende en vergeten,
Ver van die waereld, die zich de onrust heeft gewijd,
Dit groenend voorportaal des Hemels 't mijne heeten!

De bloemenoogen zien mij zooveel zachter aan
Dan menig menschenoog, waaruit de driften stralen;
't Zijn vriendenstemmen, die daar spreken uit de blaân,
't Zijn louter wondren, wat de wouden mij verhalen.

Natuur! ik zoek u niet, om, zoo als de andren doen,
Te klagen van mijn smart of vreemde min te roemen:
Ik kom, om vroolijk u te danken voor uw groen,
Te kouten met uw kroost, te kozen met uw bloemen.

Naar 't Fransch van DE CHATEAUBRIAND.

IV.

'S MORGENS.

Wat vroolijk, wat schitterend leven
Ontwaakt uit den nachtlijken droom!
Wat heldere droppeltjens beven
Aan 't blaadtjen van iederen boom!

Heel 't veld is één Bloemen-epistel,
Geschreven met purper en blauw;
't Blond roosje' en de baardige distel,
't Blinkt alles van zilveren dauw.

Die dauw doet de heerlijkheid tanen
Van paerlen en edelgesteent':
Zijn droppels zijn dankbare tranen,
Den Heer door elk blaadtjen geweend.

(Van verre naar 't Hoogduitsch.)

V.

AVONDMAAL DER SCHEPPING.

Hoe scheemren deze lustwaranden
In 't avondpurper overal:
Hoe reiken zij elkaâr de handen,
De ruwe rots, het donzig dal!

Links — slingren, onder breede blâren,
De druiven zich om 't sappig hout;
Rechts — wiegelen de korenairen,
Gelijk een zee van golvend goud.

't Is zoet, uw grazig kleed te drukken,
Smal paadtjen, nauw door 't oog bespeurd!
De laatste korenbloem te plukken,
Te rieken hoe de wijnstok geurt!

Straks zullen de airen, die daar zwellen,
In levend brood herschapen zijn,
En 't sap der blonde muskadellen
Zich blozend zien verhoogd tot wijn.

Mijn ziel schiet vol van dankgebeden;
Natuur! gij wordt mijn Tempelzaal:
Wel roept met brood en wijn mij heden
De Schepping tot haar Avondmaal!

Naar 't Hoogduitsch van GOTTFRIED KINKEL.

VI.

HET KIND EN DE BLOEM.

Sneeuwwitte Bloesem, en schuldlooze Kleine!
Wel past ge beide in uw jeugd bij elkaâr:
't Schoone bij 't schoone, het reine bij 't reine,
Maken te zamen het liefelijkst paar.

Wit als de blâren, nog frisch van den morgen,
Ligt uw jonk hartje' in zijn vouwen geplooid:
Schuldige driften en knagende zorgen
Smette'n ze nimmer en schonden ze nooit.

Kind! schoon gij nu in uw dartelend spelen
't Sneeuwwitte bloemtjen met lachjens begroet,
Ras zal zijn eenvoud uwe onrust vervelen:
Schoon als het is, werpt ge 't neêr voor uw voet.

Werpt het ter neêr met bezoedelde blâren!
Wat zegt een bloesem te meer of te min?
Kost gij uw hàrtjen maar zuiver bewaren!
Sloop het bederf maar uw zieltjen niet in!

Naar den Amerikaanschen dichter WILLIAM BRYANT.

VII.

HYMNE AAN DEN SCHEPPER.

Groot, eindloos groot is God, de Bouwheer dezer aard'!
Hij vormt Zijn vloertapeet van blauwe starrenbanen,
Zijn trotsche zegekoets van 't rollend wolkgevaart',
Zijn vliegend rosgespan, van ratelende orkanen.

Het licht des dageraads, dat 's hemels kristallijn
In blozend purper hult met onbezwemen luister,
Is van Zijn mantelzoom de flauwe wederschijn,
En tegen Zijnen glans zinkt àlle glans in 't duister.

Hij lacht — de vreugde zweeft langs vlakte en heuveltop,
De welvaart kust den grond en dartelt langs de plassen;
Hij toorent — de afgrond scheurt tot aan den navel op,
En 't schokkend waereldrond bonst krakend uit zijn assen.

Loof d' onnaspeurbren God, gij gloeiend zonnenheir,
Rondom Zijn gloriestoel als luchters opgehangen!
Ja, vlamt Zijn Majesteit, Zijn Liefde en Macht ter eer!
Zingt, aarde en hemel! zingt Zijn lof in jubelzangen!

Verhef, o tuimlend meir, uw onverdoofbre stem!
Bazuin Zijn Almacht uit met luchtdoordaavrend klotsen!
En gij, o ceedren! buigt in 't stof u neêr voor Hem,
Gij, wier vergrijsde kruin de wolken schijnt te trotsen!

Monarchen van het woud, gij leeuwen, brult Zijn lof!
Gevogelte! orgel dien in schaduw uwer twijgen.
Gij, outers der natuur, wien 's Heeren bliksem trof,
O bergen, laat uw damp als wierook opwaarts stijgen!

Prijst, echo's, prijst den Heer! Verhoog Hem, zefierstoet,
Wier wieken door den dauw des hemels zijn bepaereld!
En gij, o Mensch, die de aard doet knielen aan uw voet,
Smelt weg in liefde en lof, Gebieder dezer waereld!

U schenkt Hij eindloos meer dan 't uitgestrekt heelal:
U, die u broeder noemt der blijde Hemelingen,
U schonk Zijn liefde een ziel die eeuwig leven zal,
Een ziel, die door den bouw der schepping heen' kan dringen.

Hef voor d' Oneindige dan 't juublend hallel aan,
Voor Hem, die elken plooi uws boezems kan doorlezen!

Wat ramp u tegengrimme op 's levens kronkelpaân,
Hij zal u (bouw op Hem!) ten burcht en beuklaar wezen!

Het zij de zon ontwaakt in 't zwijgend morgenuur,
Of bij heur ondergang de westerpoort doet gloeien,
Laat immer met den zang der juichende Natuur
Uw juichend psalmakkoord harmoniesch samenvloeien!

Het zij de regen bruischt, de orkaan de lucht beroert
En 't bloemrijk akkerveld zijn bruidskleed komt ontrooven,
De winter stroom en meir met marmer overvloert,
Het zij de lente lacht — wil steeds den Schepper loven!

Ja, loof Hem! zelfs ook dan, als de opgeruide vloed
Met hongerigen muil het land dreigt in te zwelgen,
Als u de pest omwalmt, of 't krijgsvuur rond u woedt:
God schiep u tot geluk, en zal u niet verdelgen!

Hoe teêr, hoe liefdrijk zorgt Zijn goedheid ook voor mij!
Zijn zegen bleef mijn deel, en rust mij op de schoudren:
Hij schonk me een gloeiend hart vol liefde en poëzy,
Een ziel, te groot voor de aard, en — teederminnende oudren!

Behoud mij deze uw gift, o immerweldoend God!
Kweek ze in mijn binnenste aan, de jonge dichtvuurspranken!
Hoe innig zal ik dan voor 't mij beschoren lot,
U, Bron van al wat is! in heilige' eerbied danken!

Ja, 'k dool dan menigmaal bij 't lied der filomeel,
Het zwijgend woud in 't rond, aan 't aardsch gewoel onttogen,
En wend, met U alleen in 't heilig boschprieel,
Den blik verzuchtende op naar gindsche starrenboogen.

Daar zet ik, vangt voor mij de strijd des levens aan,
Mij neêr aan 't eenzaam strand, in diep ontzag verloren,
En zal, terwijl Gij zweeft op vleuglen van d' orkaan,
In elke golf U zien, in elken donder hooren!

Dan zal ik, als de zon in 't dagend oosten glimt,
Op 't eenzaam duingevaart' dat in de zee zich spiegelt,
U zoeken, tot de nacht d' azuren trans beklimt,
En zich mijn vlotte ziel in zoete droomen wiegelt.

Naar 't Hoogduitsch van VON KLEIST.

VIII.

DES SCHEPPERS HEERLIJKHEID.

EERSTE STEM.

Gij Vader der geesten,
Die kindren der Aard
Uw aanschijn ontsluiert,
Uw wezen verklaart!
U zoekt, met al 't heimwee
Van 't vaderloos kind,
De ziele des menschen,
Tot ze eindlijk U vindt.
Dan wijdt zij zich-zelve
Met zalig genot
Op 't altaar der Liefde
Haar Heer en haar God!

CHOOR.

Uit alle heemlen groet U, Heer!
Een eeuwig lofgezang.
Tot U ook rijst, uit lager sfeer,
Laatste echo van dien jubelklank,
Ons: „Amen! lof en dank!"

Neen, 't Hallel, dat dit stof doorklinkt,
Behoeft Uw grootheid niet:

Toch, waar het hart ons drijft en dringt,
En 't lied gelijk een stroom ontspringt,
Daar neigt ge U tot ons lied!

U ruischt de beek, U geurt de bloem:
De Schepping heeft geen rust,
Maar meldt alom des Scheppers roem,
En vindt bewust of onbewust,
In U zijn hoogste lust!

TWEEDE STEM.

Gij, steeds geprezen, nooit volprezen!
Hoe straalt Uw glorie ons in 't oog!
De bergen, op Uw wenk verrezen,
Gaan als heur zuilen naar omhoog:
De hemel is haar koepelboog.
Voor U is Toekomst noch Voordezen;
't Woont al in U, die nergens woont
Maar overal Uw werking toont;
Die, buiten alle wisselingen
En boven alle ruimte en tijd,
Alziende-onzichtbaar, alle dingen
Omvattend, onbevatlijk zijt!
De waereldstelsels, die daar zweven,
Zijn stofjens, door Uw wil gedreven,
Dien niets of niemand keeren zal,
En uit de volheid van Uw leven,
Vervult, bezielt Gij 't gantsch Heel-al!

CHOOR.

In al de hooge heemlen,
In elke diepte, is God nabij:
Waar juichende Englen weemlen,
Waar menschen bidden, daar is Hij!

Hij heeft de vlam ontstoken
Der zonnefakklen heinde en ver';
Op Zijn gebod ontloken
Uw paradijzen, ster bij ster!

Des Heeren lof vermelde
Wie dezen God zijn God gelooft!
Hij, die de starren telde,
Telde ook de hairen van ons hoofd!

EERSTE STEM.

Op Zijn wenk worden Englen geboren, en knielen
Met een eerste hozanna ter-neêr voor Zijn troon!

TWEEDE STEM.

Op Zijn wenk komen duizend onsterflijke zielen
Met een jongste gebed in Zijne armen gevloôn!

EERSTE STEM.

En ook mij, schonkt Ge, o God! tot Uwe eere het leven;
Gij formeerdet, Oneindige! ook mij naar Uw beeld.

TWEEDE STEM.

Daarom hebt Gij me een deel Uwes geestes gegeven,
Waar een zweem van Uw goddelijk wezen in speelt!

CHOOR.

O God, die hemelen en aard
Zoo heerlijk schiept, zoo trouw bewaart!
Die hier ons in den Voorhof plaatste,
Daar ginds het Heiligste ons verbeidt!
U, Beste en Eenigste! Eerste en Laatste!
U zij de lof in eeuwigheid!

(Voor een deel aan het Wallishausscnsche Andachtsbuch ontleend.)

IX.

GODS ORDE.

Gij, die, in 't Eeuwig Licht gezeten,
Het blauw gewelf des hemels spant,
De baan der starren hebt gemeten,
De starren leidt aan vasten band!
Op Uw onschendbre wetten passen
De Dagmonarch, de Nachtvorstin;
Gij spreekt — hij rijst aan de oostertin,
Of zwenkt naar 't west op gloeiende assen:
Zij doet haar zilvren lichtschijf wassen,
Of krimpt heur blanke hoornen in.
Dezelfde star, wier tinteloogen
Ons d' Avond boodschapte aan 't azuur,
Wordt op één wenk van 't Alvermogen
Heraut van 't nuchter Morgenuur.
Uw wil verkort de vlucht der Dagen
Bij winterkoude en hageljacht;
Gij kortwiekt de uren van den Nacht,
Zoolang de velden bloemen dragen
In liefelijke zomerpracht.
Gij wenkt — de zefier kust de blâren,
En zij ontzwachtlen bij zijn kus:
Gij wenkt opnieuw — en Sirius
Herschept in goud de groenende airen.
Niets, niets van alles wat Gij schept,
O God! zocht ooit den band te ontwringen
Der onverbreeklijke ordeningen,
Die Gij 't Heelal gegeven hebt!

Maar nu dan ook, gij Heer der Heeren!
Zoudt Gij der menschen wandelbaan

Niet even heilig gadeslaan,
Hun lot en leven niet regeeren?
Draait dan dat lot naar eigen wil
Rondom zijn wentelende spil? —
De Misdaad plant heur roode vanen
En sticht een Rijk van smaad en smart;
De Boosheid waadt in bloed en tranen
En treedt de Onnozelheid op 't hart;
De Vorsten, die Uwe eer bedoelen,
Zijn ballingen en bedelaars;
En roovers, schennig en barbaarsch,
Beklimmen hunne onteerde stoelen!
Zie, hoe Uw snoode lastraars woelen!
Het Onrecht nestelt overal,
Verkracht beloften en verdragen,
Schept in 't bedrog een helsch behagen,
En sleept de volkeren ten val!

Almachtige! geef ons een teeken
Dat Gij op aarde nederziet!
Dat Gij, die 't starrenheir gebiedt,
De harten leidt als waterbeeken!
Betem de wilde waereldzee!
Herstel alom de zuil der Orde,
En geef dat zóo de bange beê
Een jubelende lofzang worde!

(Naar 't Latijn van BOËTIUS.)

X.

UIT GOD EN TOT GOD.

De School niet, waar uw geest pas staamlend leerde lezen,
De Wieg niet, waar uw hart zijn kindertranen schreit,
Niet de Aarde — kan uw woning wezen,
Mensch! pleegzoon der Onsterflijkheid!

Ver uit uw kalme stulp, in schaduw der valleien,
Ver over ieder duin en d' allerhoogsten top
Der eiken en der Alpenreien,
Heft, bandeloos, uw geest zich op!

Hij wenscht zich vleugelen, en schept ze, en baant zich wegen,
Waar zelfs de bliksemvaart des arends werd gestuit:
In 't middenpunt der zon gestegen,
Vorscht hij nòg-hooger zonnen uit!

Maar eindlijk, hoe hij stijg', zal toch een grenspaal blauwen,
En hoeveel hemelen uw ruimte dan omvat,
Toch zal ze u eindlijk meer benauwen
Dan de omvang, dien uw hulp bezat.

Uw plaats is, waar geen Ruimte, o geest! u meer omvademt;
Want breeder is uw vlucht dan alle stargewelf:
U heeft de Oneindige uitgeademd,
Gij vindt geen rust dan — in God-zelv'!

XI.

HET MENSCHELIJK LEVEN.

Il passato non è, ma se lo pinge
La viva rimembranza.
Il futuro non è, ma se lo finge
La credula speranza.
Il presente sol è, che in un baleno
Passa del nulla in seno.
Dunque la vita è appunto
Una memoria, una speranza, un punto.

Het Verleden is niets dan een weemlende droom,
Waar de maan des herdenkens op speelt;
Het Toekomende, een vormloos verschiet op den stroom,
Waar het hart zich de haven verbeeldt.

Slechts het Heden bestaat: maar — schier enkel in naam,
Want: het nadert — ik spreek — 't is ontvlucht!...
Zoo dan vatten drie woorden heel 't leven te saam':
Een Herinring, een Hoop, en een Zucht!

XII.

NAAR BOVEN.

Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem, zijn alle dingen.

PAULUS.

Neen, beneden is het niet!
Rozengeur en Lauwerblâren
('t Hoogste wat de Waereld biedt!)
Koelen 't vuur niet in onze âren.

't Zielsverlangen blikt omhóog:
Wèl wie d' arm ten Hemel strekte!
Waar de Heer de dorst verwekte,
Liet Hij nooit de lippen droog.

'k Heb den Weeldekelk geproefd:
'k Droomde, ontwaakte, en — stond bedrogen,
Hooploos, tot der dood bedroefd,
Met een afgrond voor mijn oogen.
'k Heb den Roem een lach ontvleid:
't Floers zonk neêr, o leêgte en schaamte!
'k Had geknield voor een geraamte,
Voor een doode majesteit!

O, hoe zegen ik die smart,
't Loutrend branden van haar stralen!
't Ware leven van het hart
Eischt den dood der Idealen.
Aardsche waan en wensch moet heen',
En de hoogmoed onzer Rede —
Zoekt ge vreugde? Zoekt ge vrede?
Zonder Waarheid is er geen!

Waarheid Gods! de bittere eerst:
Kennis wat onredbre wonde
Zelfgeslagen ons beheerscht,
Hartverbrijzling om de Zonde.
Dan de zaalge: Gods Genâ,
Jezus' bloed, voor ons vergoten,
En de Levensboom gesproten
Uit de doodsplek Golgotha!

Stort dan om voor Jezus' blik,
Zelfbedriegsels, valsche weelden,
Lust van 't eigenzuchtig Ik,
Heilverdervende afgodsbeelden!

Hoor, gij Jericho der ziel!
De bazuin des Geestes schallen,
Om verpletterd neêr te vallen: —
Eeuwig leeft hij wien het viel!

't Kruis zij ons begin en end!
Al ons juichen, al ons roemen!
't God' gereinigde talent
God' gebracht met vrucht en bloemen!
Uit erbarming neemt Hij 't weêr,
't Uit erbarming ons geschonkene;
En de ziel, de vreugdedronkene,
Deelt de volheid Zijner eer!

XIII.

PARADOXEN.

Laat de Alwijsheid voor u kiezen:
Draag de slagen en 't gemis!
Wat er best en kostlijkst is,
Moet gewinnen door verliezen:
Slijpen moet men d' edelsteen;
't Goud moet in de kroes gezuiverd;
En de pijn der droefheid huivert
Loutrend door de ziele heen'.

Tot de Aanschouwing door Gelooven;
Door de Ontbeering naar 't Genot;
Door het eigen Hart naar God,
En de Diepte door naar Boven!
't Is de regel in Gods Rijk,
't Is de wet van Gods genade.

't Grafkleed eerst, dan de Englenwade;
Straks de Heemling, eerst het Lijk!

Die behouden wil, zal derven;
Maar die geven wil, behoudt,
Ja, vermeerdert, honderdvoud;
Om te leven moet men sterven;
Waar een kroon hangt, rijst een kruis;
Elke dood is weêrgeboorte;
De uitgangsdeur, een ingangspoorte,
't Graf, portaal van 't Vaderhuis!

XIV.

HOOP OP GOD.

Ik wil wachten, ik wil hopen,
God en Koning van mijn hart!
Morgen staat de Hemel open,
Die mij heden is verspard.

Heden dekt een spraakloos duister
D' ingang der genadepoort:
Morgen blinkt ze in middagluister,
Bij der Englen harpakkoord.

Heden drukt de wintertente
Op het uitgestorven land:
Wie blijft wachten op de lente,
Keert met bloemen in de hand!

'k Wil gelooven, 'k wil belijden:
Uw beloften zijn gewis;

Ik wil wachten, ik wil strijden,
Tot Uw wil mij alles is!

Gij beschikt den moede krachten;
Tegen hoop hoopte Abraham,
En mijn Jezus liet zich slachten
Als een weêrloos offerlam.

'k Zal mijn vrede niet verliezen,
En als Gij 't gebiedt, o Heer!
Kruis en pijn en banden kiezen
Boven al des waerelds eer.

Oogen zien noch harten droomen
Wat al heil en heerlijkheid
Hun die uit verdrukking komen,
Door Uw liefde is weggeleîd.

't Schoonste wat deze Aard kan toonen,
Rijkdom, Roem en Heerschappij,
Alle kroonen, alle troonen,
Zijn er beedlaarslompen bij!

Al wat stof is, moet verdwijnen;
Wat de tijd brengt, rooft de tijd:
Maar wat God geeft aan de Zijnen,
Is een schat die nooit verslijt.

Kan ik 't arendsjong verzellen?
't Pad des leviathans gaan?
't Starrenstof des melkwegs tellen?
Zweven langs de zonnebaan?

Heb ik tusschen beide polen
't Blauwe meetsnoer uitgestrekt?
Of in 's afgronds kerkerholen
't Albevruchtend vuur gewekt?

Spreek ik — en de waatren vloeien?
Wenk ik — en de stormwind waait?
Heeft mijn hand den berg doen groeien,
En de klip in zee gezaaid?

Spon ik 't goud der morgenstralen?
Weefde ik 't purper' wolktapeet?
Dankt het lelietjen van dalen
Mij heur smetloos bruiloftskleed?

Strooit mijn almacht sneeuw als vlokken,
Dauw als diamantengruis?
Kan mijn stem de waereld schokken,
Donders roepen uit hun kluis?

Heb ik zelf met scheppershanden
Mij dit lichaam aangegord?
't Lampjen van mijn geest doen branden,
Leven in mijn ziel gestort?

Hoe zou ik dan zelf bepalen
Wat mij nuttig is en goed —
Ik, die ieder ademhalen
Van mijn Schepper leenen moet!

Weet ik wat er morgen nadert?
Wat er straks geschieden zal?
Wie van avond wordt vergaderd
In het zwijgend schimmendal?

Zou ik dan het plan beramen
Van een beter weg en lot,
Dat de liefde moet beschamen
Van den eenig-wijzen God!

Zou ik twijflen, ik vertsagen,
Morrend klagen: „Hoe?" en „Wat?"

Aan mijn eigen zielrust knagen,
Aardworm op een dorrend blad?

Neen! 'k wil liever biddend hopen,
God en Koning van mijn hart!
Morgen staat de Hemel open,
Die mij heden is verspard.

(Naar VON MEYER.)

XV.

GOD IN HET VLEESCH GEOPENBAARD.

Waar is de Kunstenaar, die 's waerelds tempel bouwde?
Die 't firmament aldus
Met starren overstrooide en als een tent ontvouwde? —
Dat ik Zijn voeten kuss'!

Waar mag het lichtgewaad dier Godsgestalte weemlen?
Op welken balsemwind?
Mijn ziel verliest zich in de oneindigheid der heemlen,
Waar zij geen rustplaats vindt.

Ik wensch mijn oogen aan Zijn aanblik te vergasten,
Ik wensch, in zoete smart,
Een God dien ik kan zien, een God dien ik kan tasten:
Een God-Mensch zoekt mijn hart!

De stormvlaag vliegt voorbij — ik hoor Zijn voetstap klinken
Op 't dondrend wolkgewelf:
In elken zonnestraal zie ik Zijn scepter blinken —
Maar wáar, wáar is Hij-zelf?...

Ach! heeft er dan niet Één gewandeld op deze Aarde
In stoffelijken dosch,
Die ons de heerlijkheid des Eeuwigen verklaarde,
Beeld des onzienbren Gods?

Gaf Hij de Liefde niet in menschenvorm te aanschouwen?
Nam Hij den Mensch niet aan?
En doet Hij allen niet, die op Zijn woord vertrouwen,
Een Hemel opengaan?

Zegt Hij niet: „Die Mij mint, dien zal de Vader minnen;
„Wij keeren tot hem in,
„Wij wonen in zijn huis, wij leeren hem verwinnen:
„Bemin dan en — verwin!"

Hoogste Openbaring des Verborgnen! Zoon des Menschen
En Zone Gods, gegroet!
Gegroet, Vervuller van mijn eerste en laatste wenschen!
Mijn Allerhoogste Goed!

Gezegend is mij de uur, toen U mijn hart gevonden,
Mijn ziel begrepen heeft!
Sints hield haar honger op, sints sloten zich haar wonden,
Sints voelt zij dat ze leeft!

Al wat de Vader heeft is 't Uwe! — al 't Uwe 't mijne —
'k Zit aan Uw voeten neêr:
Dáar is mijn plaats der rust. Wat sterflijk is, verdwijne,
Mijn liefde sterft niet meer!

XVI.

GELIJK DE ZON.

Wij slingren hier tusschen een Lach en een Traan. —
Uit rag zijn de dagen geweven.
Misschien is de droom van dit vluchtig bestaan
Alleen maar 't verlangen naar Leven.

Hoeveel, o mijn ziel! is de waereld niet waard?
Ach, niets voor de slapende dooden;
En weinig voor de armen, wier najaarsgeblaârt'
De vruchten en vogels ontvloden.

Maar meerder voor hen, die op wieken der vreugd
Als vlinders hun morgen beginnen;
En veel voor de duizend begeerten der Jeugd,
En alles voor hen die beminnen!

Neen, niet in haar-zelv', maar bij U en bij mij,
In 't Hart, heeft de waereld haar waarde.
Wij trekken haar over, en door, en voorbij,
Uw beeld, o gij zon onzer aarde!

Zoo rein als ons licht in d' ons wachtenden hof,
Zoo warm onze vuurgloed mocht heeten,
Zoo veel als wij bloemen ontlokten aan 't stof,
Zoo rijk was de dag dien we sleten.

De maan zou niet veel van de kleurige pracht
Der bonte valleien verhalen,
Omdat zij onze aarde niet ziet dan bij nacht,
En dan nog — met ijskoude stralen.

XVII.

GRAVEN.

'k Weet graven, waar de klachten zwijgen
In spraaklooze weemoedigheid,
Geen tranen ons in de oogen stijgen,
En toch het hart daar binnen schreit.
't Zijn graven, die als wolken hangen
Aan onzen sombren horizont,
Maar soms zoo wondren glans ontfangen,
Als rees de groote Morgenstond!

Gij spreekt er niet — zij-zelven spreken:
De bloemen fluistren op hun zerk
Van banden, die in 't stof niet breken,
Van liefde, zelfs den dood te sterk.
O, wenscht ge u dien geloofstroost weder,
Dien ge in 't gewoel der aard niet vindt,
Zet bij uw moeders graf u neder!
Bid bij de groeve van uw kind!

(Gevolgd.)

XVIII.

AAN JEZUS.

O Gij, die elken traan wilt droogen!
Wie zou niet smachten naar den dood,
Als wij, verslagen en bedrogen,
Niet schuilen konden in uw schoot?
Des avonds is de vriend verdwenen,
Die 's morgens in ons zonlicht leeft:

Hij moet alléen zijn tranen weenen,
Die niets dan tranen over heeft.
Maar Gij verhoort de smeekgebeden
Der ziele, U lovend daar ze treurt,
Gelijk, door 's wandlaars voet vertreden,
De balsemplant het lieflijkst geurt!

Als 't lied der vreugd niet meer wil kinken,
En zelfs de hoop, wier flikkering
De tranen voor een poos deed blinken,
In zwarte wolken onderging, —
Wie zou zijn klachten nog beteuglen,
Wie in den stormnacht blijven staan,
Bracht niet Uw liefde op duivenvleuglen
De vredeolijf des Hemels aan?
De smart, door U gewijd, verdonkert
Alle aardsche blijdschap door haar glans,
Gelijk de nacht van starren flonkert,
Bij dag onzichtbaar aan den trans.

(Naar THOMAS MOORE.)

XIX.

EEN PSALM IN DEN NACHT.

Als het avondt aan den hemel,
Vangt een heilig feestuur aan,
Dat in 't woelig daggewemel
Voor de harten niet kan slaan.
Zangerige nachtegalen
Kweelen hun bezielde klacht,
En de hooge hemelzalen
Tintlen van juweelenpracht.

Moog' de lucht een sluier weven
Voor den klaren sterrenglans,
Mogen schrikgestalten zweven
In een wilden schimmendans —
O, de vreeze zal niet duren!
Kalm en kalmer wordt Natuur:
En na weinig donkere uren
Bloost de morgen aan 't azuur.

Stroomen tranen langs uw wangen?
Biedt uw cel geen vrede meer,
Straks ontwaakt een zoet verlangen,
En — een Engel Gods daalt neêr.
Hij verzamelt uw gebeden;
Biddend heiligt zich uw smart,
En uit 's hemels heerlijkheden
Daalt het Amen in uw hart.

Voelt ge op nieuw uw kruis u wekken,
Drukt u 's waerelds lust en leed,
Durft de twijfel weêr bedekken
Wat de hoop verrijzen deed?
O, 't Geloof zal zegevieren!
God verlaat de Zijnen niet.
Onder Christus' heilbanieren
Woont het Eeuwig Jubellied!

XX.

ZALIG DIE TREUREN.

Niet hun-alleen die juichen mogen,
Heeft God Zijn zegen weggeleîd:
Zijn troostende barmhartigheid
Verschijnt ook slaaploos-schreiende' oogen.

De blik, die nù door neevlen ziet,
Wordt straks glimlachende opgeslagen;
Want pijnlijke uren, dorre dagen,
Zijn heilbeloften voor 't verschiet!

Daar is een dag van licht en vrede
Voor elken zwarten, bangen nacht;
En houdt de Droefheid te avond wacht,
De morgen brengt de Vreugde mede.

O gij, wier oog, de jaren door,
Met bittre drupplen 't graf bepaerelt,
O, wendt het naar die Beter' Waereld,
Die 't eerst hergeeft wie 't vroegst verloor!

Gelooft! al bracht u de oogst van 't leven
De leêge halmenschoof der smart!
Hebt lief en hoopt! en brak u 't hart,
Dit zij uw psalm: Daar staat geschreven!

God telde elk traantjen dat er dreef;
Uw winter wacht Zijn lange lente;
En de Eeuwigheid betaalt met rente
Wat hier de Tijd u schuldig bleef.

(Naar de Amerikaansche Dichter WILLIAM BRYANT.)

XXI.

ONS GETHSEMANÉ.

Als de kruisweg van het lijden
Dreigend voor ons opengaat;
Als ons, daar wij eenzaam strijden,
Ook de laatste vriend verlaat;
Als het bloed ons stolt in d' ader,
't Hart ons breekt van angst en wee,
En een klagend: „Abba, Vader!"
Klinkt door ons Gethsemané:

Dan, in 't ruischen van de winden,
Daalt een troostende Engel neêr,
Een der vroeggestorven vrinden,
Die ons wachten bij den Heer:
Van een zalig licht omschenen,
Wijst hij uit d' Olijvengaard
Naar den groene' Olijfberg henen,
Waar 't Geloof — ten Hemel vaart!

XXII.

VER VAN HUIS.

Wie maar met God zijn Heer mag trekken,
Vindt overal zijn pad bereid:
Hem zal Uw eeuwig schild bedekken,
Barmhartige Voorzienigheid!
Een lichtstraal speelt op al mijn wegen,
Een vogel zingt bij elken tred:

Een vader volgt mij met zijn zegen,
Een moeder met haar smeekgebed!

Hoe wonder zijn Uw werken, Heere!
Hoe zweeft Uw schaduw over 't dal!
Ik hoor den lofzang Uwer eere,
'k Hervind Uw Hemel overal.
Het groene bosch, de frissche beemden,
't Draagt al de sporen van Uw voet;
En hoorbaar klopt in 't Land der vreemden
Me Uw hart vertrouwlijk in 't gemoet'!

Wil Gij mijn hope nooit beschamen,
Wees Gij mijn weg, mijn gids, o Heer!
Zend de Englen, die tot Jakob kwamen,
Beschermend tot den zwerver neêr!
Gun me, in hun vleuglenschaûw gezeten,
Een schuilplaats tegen zon en wind,
En weef ze tot een Hemelketen,
Die me aan mijn verre vrienden bindt!

Schrijf Uw beloften en geboden,
Heer, op de taaflen mijner ziel!
Verhoor mij steeds in al mijn nooden,
Aanschouw mij, wáar ik nederkniel!
En als de donkere uren komen,
Waarin Uw Engel schijnt te vliên,
O, laat mij van mijn moeder droomen,
Ja, droomen van ons wederzien!

mm. 1019